

2006 metai

PILAITĖS GIESMININKAI

Vilniaus Pilaitės gyventojų kūryba

3

Pilaitės „Poezijos pavasaris'2006“ skiriamas karžygės už lietuvių ir lenkų
laisvę Emilijos Pliaterytės 200-osioms gimimo metinėms

Leidykla SAVO

Vilnius 2006

UDK 888.2-1

Pi 58

Renginio rėmėja Vilniaus savivaldybė

Knygos sumanytoja Pilaitės bendruomenė

Sudarė Angelė Šarlauskienė

© Pilaitės bendruomenė, 2006

© Pratarmė, Angelė
Šarlauskienė, 2006

© Viršelis, iliustracijos
Karolina Biekšaitė-
Jezerska, 2006

© Pilaitės bendruomenė, 2006

PRATARMĖ

Prasidėjus sukilimui, E. Pliaterytei teko Žanos d'Ark vaidmuo. 1831 metų pavasarį ji trumpai nusikirpo plaukus, užsivilko vyriškus drabužius ir stojo varguolių būrio priešakyje.

Sukilėliams nepavyko laimėti. Po pralaimėjimo sekė represijos, mirtys ir tremtys į atšiaurius Rusijos imperijos pakraščius. Buvo uždarytas Vilniaus universitetas, sustiprinta cenzūra, uždėta kontribucija Lietuvos ir Lenkijos gyventojams.

Tačiau lietuvių ir lenkų sukilimas nepraėjo be pėdsakų. Jis buvo stimulus siekti politinės laisvės, šviesesnio gyvenimo ateityje. Sukilimas paspartino revoliucinius judėjimus kitose Europos šalyse, sutrukdė Rusijos intervencijai į Belgiją ir Prancūziją. Pastarosios valstybės buvo apimtos revoliucijos. 1830-1831 metų sukilimo estafetę Lietuvoje perėmė 1863 metų sukilėliai, 1918-ųjų Nepriklausomybės kovų savanoriai, 1941-ųjų birželio sukilėliai, 1944-1953 metų laisvės gynėjai ir 1988-1990 metų Sąjūdžio dalyviai.

Galiausiai lietuvių tauta įveikė savo klatingą priešą - imperialistinę Rusiją. Lietuvos žmonės, iškovoję ilgai laukta pergalę, nežinojo, jog priešakyje teks susidurti su rimtesniu priešu, - saviškiais, kuriems, pajutus turto ir valdžios suteikiamą stipresniojo teisę, demokratiniai iškovojimai ir visų gerovė - tušti žodžiai.

Pilaitės bendruomenės credo. Apginti sunkiai iškovotą tautinę ir politinę laisvę gali pilietišškai susitelkusi bendruomenė. Tinkamas pilietiško supratimas turėtų tapti veiksmingiausiu ginklu kovojant su šiuolaikiškos visuomenės kūrimo piktžaidėmis. Pilaitės bendruomenė, norėdama prisijungti prie E. Pliaterytės 200-ųjų gimimo metinių paminėjimo, bei siekdama atkreipti visuomenės dėmesį į būtinybę stiprinti pilietišumą tarpe įvairiausių sluoksnių, o ypač jaunimo, 2006 metų Poezijos pavasario šventę skiria šios kovotojos nemariam žygdarbiui prisiminti. Ta proga leidinyje vietoje epigrafo pasirinkti net du E. Pliaterytei skirti eilėraščiai. Tai Vandos Sakalauskienės, tylios ir darbščios demokratinė iškovojimų įtvirtinimo mūsų krašte bitelės, ir Dalios Tarailienės, aktyvios visuomenės veikėjos, eilės. Pirmasis eilėraštis lyg iššūkis apsnūdusiam pilietiškumui Lietuvoje žadinti. Kaip niekada šių metu leidinyje daug eilių, skirtų Tėvynei Lietuvai ir kovotojams už jos laisvę.

Moksleivių ir mokytojų kūryba. Kiek liūdnoka, nes pastebimas jaunesniųjų Pilaitės gyventojų atsitraukimas nuo mūzų. Manoma, viena priežasčių gali būti dažnas buvimas prie kompiuterio. Viliamės, kad mūzoms pavyks atitraukti moksleivius nuo per dažno panirimo po virtualiąją realybę ir jie patyrę jų teikiamą poetinio įkvėpimo palaimą mus pradžiugins gausesne kūryba ateityje nei dabar. Dėkingi jauniems mūsų draugams, kurie pateikė eilių ir miniatiūrų šių metų rinkiniui.

Nemažai eilių yra sukūrusios Pilaitės vidurinės mokyklos absolventės: Andželika Aleksandravičiūtė, Aušra Bučytė, Virginija Rutkauskaitė. Toliau skelbiame jų kūrybą.

Pilaitės giesmininkų gretas papildė šios mokyklos mokinės: sesės: pirmokė Augustė ir antrokė Gabrielė Račkovskytės. Jos - pačios jauniausios iš kūrėjų.

Tęsiame Pilaitės vidurinės mokyklos muzikos mokytojos Svetlanos Kirkilienės eilių pristatymą.

Martyno Mažvydo vidurinėje mokykloje vyresnių klasių mokinius skatina kurti čia įsikūrusio jaunųjų rašytojų klubo vadovė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Elena Palubinskienė. Kūrybingiausi aštuntokai: Laura Bajorskytė, Akvilė Girzijauskaitė, Mantas Galeckas, Justina Juodytė, Kamilė Lapkaitė, Melita

Pupšaitė, Marius Samulėnas, Kristina Uscilaitė. Visi jie, išskyrus K. Uscilaitę, debiutantai.

Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos Jaunučių choro dainorėlius ir toliau eiliuoti skatina choro vadovė, mokytoja ekspertė Alė Vilutienė. Debiutuoja ketvirtokas Andrius Naginė ir sesutės: Gabrielė, penktokė, ir Kotryna, trečiokė, Šlėgutės.

Suaugusių kūryba. Kai kurie „Pilaitės giesmininkų“ autoriai savo eiles yra publikavę krašto spaudoje ar paskleidę atskirais leidiniais. Eilėraščių rinkinius yra išleidę Antanas Sviderskas ir Ingrida Čepatienė. Tęsiame jų kūrybos pristatymą. Pirmąją eilėraščių knygėlę išleisti yra parengusi Dalia Tarailienė – germanistė ir visuomenės veikėja. Ji eiles rašyti pradėjo studijuodama Vilniaus universitete. Jos buvo skelbtos įvairiuose leidiniuose („Jaunimo gretos“, „Moksleivis“, „Atgimimas“, „Respublika“). Tęsiame jos kūrybos pristatymą.

Į Pilaitės kultūrinį gyvenimą aktyviai įsijungė 1997 metais į Lietuvą parvykusi gyventi politinė kalinė Karolina Biekšaitė-Jezerska, kuri eiles rašė ir tremtyje, ir svečioje šalyje. Nepadeda plunksnos į šalį ir gyvendama Lietuvoje. Jos eilės, kurių pakaktų atskiram rinkiniui išleisti, persmelktos tėvynės ir artimųjų ilgesio. Nors Karolina Biekšaitė-Jezerska yra garbaus amžiaus, Pilaitės bendruomenė ji ir toliau pradžiugina akvarele, pieštuku sukurtais darbais su skambiais poetiniais prierašais. Jos darbai, kaip ir pernai metais, pasirinkti ir šio rinkinio viršeliui, iliustracijoms.

Tęsiamas lituanistės ir teisininkės Ritos Minikauskaitės, kuri eiliuoti pradėjo vyresnėse mokyklos klasėse, kūrybos pristatymas. Eiles yra spausdinę žurnalai „Moksleivis“, „Nemunas“, taip pat jos skelbtos „Poezijos pavasario“ almanachuose.

Iš vaikystės eiles rašo Vanda Pipirienė. Jos kūryba spausdinta gimtojo Zarasų rajono spaudoje. Vandos Pipirienės eilėraščių pakanka atskirai knygelei išleisti.

Tęsiame pensininkės felčerės Danutės Makuškienės eilių pristatymą.

Iš pašaukimo dirbanti Vilniaus universiteto bibliotekoje Lida Tamulevičienė eiles pradėjo rašyti besimokydama pradinėse klasėse. Jos skelbtos mokyklos sienlaikraštyje. Tęsiame jos kūrybos pristatymą.

Neišsenka ir literatės, eiliavimo laureatės Angelės Jonaitytės eilių, kurias ji kūrė besimokydama vidurinėje mokykloje, skrynelė.

Šiam rinkiniui savo kūrybą pateikė ir Pilaitės bendruomenės pirmininkė Janina Gadliauskienė, kuri yra Poezijos pavasario šventės Pilaitės miške įkvėpėja.

Tęsiame tikslųjų mokslų daktaro Jonas Šarlausko, buvusio Vilniaus universitete veikusio fantastinės kūrybos klubo „Dorado“, nario kūrybą.

Toliau pateikiamos Pilaitėje gyvenančios ir lenkų kalba kuriančios Pagyvenusių Žmonių dienos centro lankytojos Jadwigos Krysztul išvalgos apie mūsų gyvenimo trapumą ir nepakartojamas akimirkas.

Tęsiame rusų kalba rašančio aukštesniojo statybų specialisto Stepo Gadliausko kūrybos pristatymą. Rusų kalba kuriančių eiles papildė Marina Šimoliūnas, gimusi Tombove (Rusija).

Tęsiame bardų (bardas – pagal savo eiles kuriantis ir dainuojantis poetas) eilių pristatymą. Lituanisto, žurnalisto ir poeto Alberto Antanavičiaus eilėms muziką be jo kuria ir profesionalai. Dailininkė-keramikė, pedagogė, psichologė, daugelio labdarinių projektų vykdytoja Vanda Sakalauskienė taip pat bardė. Ji rašo ir atlieka dainas, kurioms melodijas sukuria sūnus Jonas, profesionalus muzikas. Rasa Dykinaitė, studijavusi lituanistiką, o dabar kinologė, nuo mokyklos suolo rašo eiles bei pati joms kuria muziką, pati ir dainuoja draugams.

Leidiniui eilėraščių atrinko žurnalistas, keleto romanų autorius Algirdas Vaseris, gyvenantis Pilaitėje.

Į leidinį taip pat įtraukti Pilaitėje gyvenančios rašytojos Onetos Luskajos poetiniai kūrinėliai. Jų tarpe eilėraštis skirtas Emilijai Pliaterytei.

Malonu, kad Pilaitės seniūno pavaduotojas, inžinierius, aktyvus folkloristas, kultūrinių ir sportinių renginių entuziastas, išdrįso pasidalinti savo eiliuotais širdies proveržiais.

Tęsiame garbaus amžiaus, neblėstančio fizinio stiprumo, žinomo sveikuolio Pilaitėje ir visoje Lietuvoje Jono Kazlausko, kuris priklauso „Sveikuolių klubui“, įleidusiam gilią šaknis Pilaitėje „Gilužio“ pavadinimu, kūrybą. Tai himno žodžiai šiam klubui.

Tęsiame Mindaugo Bernatono, gamtininko-hidrologo, pradėjusio kurti eiles mokykloje, jas rašiusio studentaujant, kūrybą.

Pirmą kartą skelbiamos Silvijos Kraučiuonaitės eilės, kurias pradėjo rašyti būdama trečioje klasėje. Retsykiais Silvija vieną kitą eilėraščių pateikia Eld slapyvardžiu internete, puslapyje [www. rašyk.lt](http://www.rašyk.lt).

Savo kūrybą leidiniui pirmą kartą perdavė Elena Sakalauskaitė – nepriklausoma menininkė, dirbanti vizualinio meno srityje. Ji pradėjo rašyti vaikystėje. Pastaruoju metu nepraleidžia progos dalyvauti literatūriniuose renginiuose: įvairiausiuose skaitymuose, vakaronėse. Elena Sakalauskaitė savo kūrybą dažnai pristato ir kitokiuose renginiuose, tokiuose kaip „Jaunųjų literatų ir dailininkų debiutas Šeteniuose 2003“ ir panašiai.

Asta Bagdžiūnaitė, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto antro kurso studentė, rašo, kai pajunta, jog negali nerašyti. Ji pradėjo kurti nuo paauglystės. Asta Bagdžiūnaitė dar nėra viešai pristatiusi savo eilių.

Indrė Danilevičiūtė medikė, šiemet baigianti socialinės psichologijos magistratūros studijas Mykolo Remerio universitete, pradėjo eiles rašyti mokyklos suole. Anksčiau savo kūrybos nėra skelbusi.

Pateikiame Pilaitėje paskutiniuosius gyvenimo metus leidusio šviesios atminties Povilo Ratkevičiaus, žemdirbio, patyrusio sunkią našlaičio dalį Tarpukario Lietuvoje ir nešusio nelengvą kolūkiečio našta sovietmečiu, kūrybą. Jis mėgo po darbo pats sau rašyti eilėraščius, kurių nesaugojo, išskyrus tuos, kuriuos išspausdino rajoninis laikraštis „Aukinė varpa“. Leidiniui pasirinkti eilėraščiai iš 1952 metų kūrybos.

Stasiui Kuodzevičiui, gimusiam Trakų rajone, nuo mažumės linkusiam prie lietuvių kalbos ir literatūros, teko politinio kalinio dalis. 1946 metų vasara buvo suimtas ir nuteistas mirties bausme, kuri vėliau buvo pakeista į 25 metų katorgą Vorkutoje. Beveik 10 metų jam teko studijuoti „marksizmą-leninizmą“ anglies kasyklose. 1998 metais sugrįžo į Lietuvą. Dabar gyvena Lentvaryje. Išsaugota kūryba perduota į Lietuvių kalbos ir literatūros institutą. Iš šio palikimo 1990 metais „Tremtinio Lietuva“ išspausdino 3 eilėraščius.

Stasys Kuodzevičius yra paskelbęs eilių Trakų rajono laikraštyje „Galvė“. Šiuo metu vis dar rašo eiles, verčia iš rusų į lietuvių kalbą A.Puškiną, M.Lermontovą. Pilaitėje lankosi pas čia įsikūrusio jaunesnio sūnaus šeimą.

Pristatome tremtinių sūnaus Stanislovo Jakimavičiaus, darbo saugos specialisto iš Naujosios Vilnios, palaikančio kilnius Pilaitės gyventojų kokybiškesnio gyvenimo siekius – kovoti už galutinai nesuurbanizuoto ir kuo natūralesnio kraštovaizdžio išsaugojimą šalia gyvenamojo būsto, eilėraščius. Stanislovas Jakimavičius kuria nuo ankstyvos jaunystės. Savo kūrybą yra ne kartą pristatęs ne viename bendraminčių susibūrimo, taip pat ir Poezijos pavasarių vakarėliuose.

***

Dėkojame visiems atsiliepusiems į kvietimą pateikti savo kūrybą „Pilaitės giesmininkų“ trečiam leidiniui. Viliamės ir ateityje sulaukti Jūsų kūrybos. Ieškosime rėmėjų jai išleisti. Būsime ir ateityje dėkingi girininkui Vytautui ir jo žmonai architektėi Živilei Dabriškams, už galimybę susirinkti vieną iš žydinčio gegužio dienų prie jų namų, kur Poezijos paukštė išskleidžia savo sparnus puikiame neiškirsto Pilaitės miško kraštovaizdyje.

dr. Angelė Šarlauskienė, Pilaitės bendruomenės kronikininkė

Vietoj epigrafo

Emilijai

Emilija, mergaite, vėjuje besiplaikstančiais plaukais,
Kario rūbais ir angelo veidu.

Kokia įkvepianti tavo narsa!?

O kad galėtum, ivedikus porą šimtmečių,

Vėl stoti čia, tarp mūsų, kovai su nauja imperija,

Ginkluota ne kardais ir ne patrankom,

O tik nepasotinamu goduliu, akla nauda ir beribiu cinizmu?

Jos pajėgos tyko visur.

Iššoka žviegiančiom reklamom ir kurtinančiais decibelais primityvaus ritmo,

Murkdo besaikio vartojimo ir dirbtinių malonumų liūne.

Šioje imperijoje nebėra nieko gražaus ir švento.

Prajok, Emilija, per mūsų miestą,

Tarp daugybės sugrūstų purvinų automobilių,

Ant savo ristūno žirgo.

Tegul pamato visi, kokios grakščios linijos tavo kūno,

Pridengto pilkais kario rūbais.

Tegul nustērsta iš pavydo šimtai šiuolaikių barbių,

Agresyviai demonstruojančių iki kuktumo įgrisusį savo kūno nuogumą.

Pajodinėk po mūsų girias, užverstas šiukšlėmis,

Suraižytas nesibaigiančių kirtimų baisingomis plynėmis.

Pažiūrėk, jau brangia mediena paversti šventi protėvių ažuolynai.

O čia pat už ežero, šalia miesto, visas laukas jaunų pušaičių,

Kritusių nelygioj kovoj su nepasotinama godulio imperija.

Jos neturėjo jokio ginklo, tik jaunų spygliukų švelnią žalumą.

Tokios pat jaunos ir gražios kaip ir tu,

Liko gulėti plyname lauke, į stagarus pavirtusios.

Jų žalio smaragdo kasų vainikai nugelto,

Ir niekas nebandė jų puošti, kaip tos eglaitės iš Anderseno pasakos.

Emilija, mergaite angelo veidu ir pilkais kario rūbais,

Narsioji karžyge, ar dar neatėjo valanda mums sukilti?!

Rink pulkus po visą Lietuvą!

Ir ne tik Dusetose, Ukmergėje ar prie Vilniaus!

Pastatyk į sargybą šimtamečius ažuolus!

Nepamiršk ir to šimto vilkų,

Galbūt dar išlikusių, o gal tik šiaip priskaičiuotų!

Telk pajėgas nuo Labanoro iki Belovežo girių,

Visą žaliają kariuomenę!

Tegul tau padeda ir dangaus paukščiai,

Nes jie darosi nebeatogūs tiems, kurie nusipelnė gyventi geriau!

Tegul skaidriuose mūsų ežerų vandenyse atsispindi

Ne gremėzdiškos naujalietuvių pilaitės,

O aukštaūgės liemeningos pušys!

Tegul mūsų girios būna šventos

Kaip prieš tūkstantį metų,

Kaip prieš šimtą,

Kaip per amžius!

Vesk pulkus, Emilija!

Vesk!

Vanda SAKALAUSKIENĖ

Emilijai Pliaterytei

Žavi, kaip pavasario rytas,
Paslaptina kaip sakmė sena,
Ant nerimstančio juodbėrio žirgo
Bajoraitė tai skraido jauna.

Ji suras neturtingam paguoda,
Ji našlaitį priglaus prie širdies.
Skambia protėvių dainą dainuota,
Ji užtrauks, kad laukai net skambės.

O labiausiai širdis jos nerimo
Dėl Tėvynės ir jos sopulių.
Tad į mirtiną kovą pakilo,
Kad gyventi nebūt taip klaiku.

Ar šią gležną rankelę kas matė
Su iškeltu kardu virš galvos?
Ar galėjo kas nors patikėti,
Kad jinaį greta vyrų kovos?

Kad jos balsas padrasins ne vieną,
Jau patyrusį karo ugnies?
Sukilimui sustos jie kaip siena,
Vedini meilės, ryžto, vilties?

Ach, jaunute, graži bajoraite,
Kur ramunių vainikai žali,

Kur svajonės mergautinės sklaidos,
Ir rateliai, kur šokti naktyj...

Išsirinkusi didvyrių kelia
Išėjai tu šaltojoj naktyj,
Priešui atpildo valandą skelbti,
Nešti laisvės gimtojoj šalyj.

Ir švelni, garbanota galvelė,
Ne pūkų patalėliuos ilsės.
Ilga, sunkų kovotojo kelia
Pliaterytė pilnai ištesės.

Krinta snaigės ant degančių skruostų,
Linksta keliai, artėja naktis.
Jau negirdi miškai josios juoko.
Ant sparnų sklendžia tyliai mirtis.

Dalia TARAILIENĖ

MOKSLEIVIŲ IR MOKYTOJŲ KŪRYBA

Andželika ALEKSANDRAVIČIŪTĖ
(Pilaitės vid. Mokyklos absolventė)

Angeliškais lietaus sparnais

Apgaubta aksioma, -

Ir pasaulis šiandien

Toks liūdnai monotoniškas...

Bet štai, Baimės gatve

Tuoj nubėgs melancholija,

Ir aš pažvelgsiu Tau į akis

Su išdidžia ironija.

Tu vėl patikėsi Hermiu,

Kaukėtu, įvaizdžiu Eroto.

Bet kas tau atsitiks tuomet,

Kai dienai pragiedrėjus,

Dar kartą nebūtin dings

Angeliškais lietaus sparnais

Apgaubta aksioma?!

***

Geltonų lapų išmarginta medžių alėja,

Už nugaros alsuojantis šaltas ruduo,

Ir vėjas, ritmiškai skraidantis iš šiaurės į rytus,

Mano sielą sustingdė, ją pavertęs ledu.

Einu alėja, lapais nuberta nuo vėjo,
Ir margas kilimas po mano kojomis.
Nenoriu ten grįžti, kur dabar vasarėja,
Kur šypsosi medžių lapai žali.

Man patinka šio vėjo alsavimas šaltas,
Pavertimas ledais visko, kas jo kely.
Aš nenoriu sugrįžti, kur dabar vasarėja:
Kur šypsosi medžių lapai žali.

Kas yra žmogus
Žmogus - interpretuotas atspindys,
Mėnulio, verkiančio opalo žiedais,
Ir liūdinčio dėl greitai
Ateisiančio ryto.

Žmogus - interpretuotas atspindys,
Aušros, verkiančios sidabro rasa,
Ir liūdinčios dėl greitai
Žengiančio vakaro.

Žmogus - interpretuotas atspindys,
Dangaus, verkiančio kalnų kristalais,
Ir apsiniaukusio dėl greitai
Artėjančios audros.

Žmogus - interpretuotas atspindys,
Gamtos, verkiančios netekus sielos,
Ir liūdinčios dėl greitai
Nykstančio trapius Tavęs.

Laura BOJARSKYTĖ (8 klasė)

Pirmasis bučinys

Ji sėdėjo ir laukė. Takeliu, nuklotu rudeniniais lapais, artėjo Jis. Prisėdęs šalia, paėmė Jos ranką ir švelniai suspaudė. Abu tylėjo. Ji dievino tylą ir dievino Jį. Tą, kurį mylėjo labiau už viską pasaulyje. Pro medžių šakas juos stebėjo nuostabi pilnatis. „Ar galiu tave apkabinti?“ – išgirdo. Jie stovėjo apsikabinę, negalvodami apie nieką. Jis suprato Ją be žodžių, o Ji suprato Jį... Laikas bėgo nepastebimai. Kai mergaitė padėjo galvą ant Jo peties, netrukus išgirdo nedrašų klausimą: „Ar galiu tave pabučiuoti?“ Jų lūpos susiglaudė pirmam bučiniui – nepaprastai saldžiam ir romantiškam... Pamažu aplinkui viskas išnyko, ir šiame pasauly liko tik dviese. Jie ir .... nuostabi pilnatis.

Aušra BUČYTĖ

(Pilaitės vid. mokyklos absolventė)

Patriotas

Į karą išjojo,

Ir žmonės jam mojo.

Mergaitė mylėjo,

Neišleisti norėjo.

Vargai ten jo laukė,

Tėvynė jį šaukė,

Tėvynė jį kvietė,

Gimtinę gint liepė.

Kare jisai buvo,

Žmonių daug ten žuvo,

Bet mūšį laimėjo

Ir švęsti galėjo.

Norėjo sugrįžti,
Gimtinę matyti
Ir vėl išvažiuoti,
Priešus šturmuoti.

Svajonė patiko,
Bet neišsipildžiusi liko.
Mūšis vėl buvo,
Kareivis tas žuvo.

Liūdėjo mergelė,
Patrioto žmonelė.
Verkė gimtinė,
Kareivio tėvynė.

Kūno nerado,
To, kuris gyvybę prarado.
Gėlių nebuvo,
Ant kapo to, kuris žuvo.

Vilnius

Kur Neris didingoji teka,
Kalnas stovi iškilęs aukštai.
Trys kryžiai ant jo tartum šneka
Koki Vilnių jie mato iš aukštai.

Jie sako, kad į kairę nuo kalno
Pilis stovi iš Gedimino laikų.

Pastatyta ji, kaip visi mano,
Jau neatmenamų mūs kartų.

Toliau didingai iškilę
Paminklai kunigaikščiams garsiems.
Prie jų valdovų rūmai vis dar mirę
Ir Katedra glaudžias išvien.

O už jos eina gatvė Didžioji,
Apstatyta labai jau gražiai.
Istorijų daug matė Senoji, -
Gedimino prospektu vadinasi jina.

Na, o dešinėje už trijų kryžių,
Matos rotušė, gatvė Pilies.
Bastėja dar stovi ir daug bažnyčių,
Universitetas, prezidentūra šalies.

Dešiniau truputį yra miškas, pušynai,
Aplink kalną tolyn namų visuma.
Dar matos televizijos bokštas, parkai, -
Ir visa tai Vilniaus panorama.

Akvilė GIRZIJAUSKAITĖ (8 klasė)

Eik!

Bėgu bėgu ir nieko aplink nematau. Vis greičiau ir greičiau. Miesto vaizdai, žmonių veidą lekia pro akis nepalikdami pėdsako galvoje. Staiga krintu... Krisdavau ir anksčiau, bet greit pakildavau. Šikart neberandu jėgų atsistoti. Atsigrėžiu atgal, gal bus lengviau atsitiesti, bet darosi tik sunkiau. Visai nebeturiu jėgų. Bandau įveikti save ir stojuos ant kojų. Tyliai

šnibždu: „Eik!“ Kai man pavyksta, suprantu, jog užtenka kartais tik eiti, nebūtina bėgti ir stengtis pralenkti save...

Širdis

Pavasaris. Bet tik kalendorinis. Už lango dar šlapia, purvinas sniegas nuklojęs gatvių pakraščius. Dangus pilkas, niūrus ir nenustodamas drebia žemėn šlapia sniega, kuris nukritęs iškart tirpsta.

Ji sėdi prie lango ir bereikšmėmis, nieko nematančiomis akimis, žvelgia į pilką pasaulį anapus stiklo. Tylu. Taip tylu, kad gali girdėti savo širdies dūžius. Iš keisto sapno pabunda tik tada, kai išgirsta dar vieną širdį, plakančią šalia. Į žemę sugrįžta pavasaris...

Mantas GALECKAS (8 klasė)

Ar verta ko nors laukti?

Visą savo gyvenimą ko nors laukiu. Laukiu Kalėdų, laukiu gimimo dienos, atostogų... Laukiu, kol iš kelionės grįš tėvai ir parveš dovanų... Bet kažkodėl tik šiandien pirmąkart susimąstau – juk ir iš manęs kiti kažko tikisi. Mama laukia, kad padėčiau parnešti pirkinius, kad, jai grįžus namo, ant stalo garuotų vakarienė... Seneliai laukia, kad juos aplankyčiau... Tad ar verta ko nors laukti ir tikėtis sulaukti, kai pats nė piršto nepajudini?

Justina JUODYTĖ (8 klasė)

Širdis

Šianakt nemiegojau visai. Sėdėjau prie sunkiai sergančios tetos. Liga sunki, progresuoja. Greitoji buvo atvažiavusi kelis kartus... Dabar teta miega, o aš sėdžiu šalia, šnibždu jai, kad pasveiks, viskas bus gerai... Bet širdis kažko nerimsta. Laikau tetos ranką ir matau, kaip keičiasi ligonės veidas, kaip ji užlieja ramuma, švelnumas, palaima... Tik kodėl mano širdy vis siaučia audra ir ilgesys?

Kamilė LAPKAITĖ (8 klasė)

Kur tavęs laukia...

- Eik!

Senukas pajunta, kaip jo sūnus išspiria jį į šalta sausio rytą. Įsikniaubęs į purų

sniegą, žmogus dar ilgai negali pajudėti. Pagaliau atsistojęs drebančiom kojom ima slinkti miško link.

- Eik! - taip ošia aukštos pušys. „Eik!“ - tyliai šnabžda nuo ašarų šlapias anūkėlės veidas. Aplink tylu, ramu, tik vėjo stūgavimas neleidžia pamiršti, kad namuose nebelaukia židinyje ir mylimų žmonių juokas.

- Eik! - tyliai dainuodama senuką glosto žiemos ranka. Užklojusi sniego patalais,

dar ilgai šnabžda: „Eik ten, kur tavęs laukia...“

Svetlana KIRKILIENĖ (mokytoja)

Šiandien aš renkuosi Bachą:

Aš nenoriu ignoruoti kitų.

Aš renkuosi jo tokatą,

Kur sušunkama visu balsu.

Pirštai laksto lyg pašėlę,

Bet širdis vis vien pirma.

Trumpo džiaugsmo valandėlę

Neišduok manęs, styga.

Tas painių garsų katarsis

Ves mane iš sutemos...

Šiandien aš renkuosi Bachą

Iš beribės vienumos.

Andrius NAGINĖ

Debesėlis

Plaukia debesėlis naktį,
Ir užmigt negali.
Jo akelėse
Spindi raibosios žvaigždelės.

Kužda vėjas tyliai
Apie plačią erdvę.
Jau užsnūdo debesėlis
Ir sapnuoja saulę.

Pavasaris

Jau pavasaris atėjo.
Paukščiai grįžta iš pietų.
Ir čiurlena vėl upeliai.
Visur žalia ir gražu.

Šildo jau aukštai saulutė
Virš kalnų ir debesų.
Ir vaikams taip gera būti
Laukuose, kur daug gėlių.

Ruduo

Vasarėlė jau praėjo,
Visi vaikai mokyklon sugūžėjo,
Medžiai spalvomis nušvito,
Paukščiai vėl tolyn išskrido.

Koks smagus mėnuo atėjo -
viskas švyti, spindi.
Gaila bus, kai jis išeis
Ir spalvų jau nebebus...

Vasara

Vasara - linksmas metas,
Atostogos, linksmybės,
Vasarą džiaugiasi neretas -
Pramogų visos galybės.

Net per vasarą įmanoma
Ko nors išmokyti naudinga,
Kaip ir kas gamtoje daroma -
Juk mūsų gamta žavinga!

Žiema

Kai baigias šiltos dienos,
Kai medžiai numeta lapus,
Dangus išmėto baltas kruopeles,
Ir sniegu papuošia medžius.

Langus išrašo baltos gėlės,
Ir upės dengiasi storu ledu,
Take užšąla raganaitės pėdos,
Juoda kepurė puošiasi šerkšnu...

Melita PUPŠAITĖ (8 klasė)

Laukimas

Žiema. Lauke šalta ir nyku. Sėdžiu namuose. Ilgesingai žiūriu pro langą ir laikiu. Laukiu, laikiu ir laikiu... Kada pagaliau baigsis žiema ir ateis vasara? Aš taip jos pasiilgau. Savo vasaros nuostabiu vardu – Lina.

Augustė RAČKOVSKYTĖ (1 klasė)

Žaidimai miško aikštelėje
Rytas aušta nuostabus,
Jau saulutė kelia mus,
Pažiūrėkit kas nematę,
Vaikai į mišką lekia
Draugus visus sukviėtę.
Kas miške per grožis matos?
Kas supasi sūpynėse,
Kas laipioja laipynėse,
Kas žaidžia sau kvadrata,
Kas futbolą ar vada.
Už medžio aš slepiuosi
Ir tyliai juos stebiu,
O jiems arčiau priėjus,
Pabėgti suskumbu.

Gabrielė RAČKOVSKYTĖ (2 klasė)

Margučiai

Mes seniai mamytės klausėm:

„Ar jau greit margučius daušim?“,

O dabar jau just pradėjom,

Kad Velykos priartėjo.

Rieda rieda mūs margučiai,

Sustabdyti nebegalim,

Klega, džiaugiasi vaikučiai

Su mamytėm ir tėveliais.

Gal sukursiu kitą kartą,

Apie tai dainelę skambia,

O dabar atia tariu

Ir eilėraštį baigiu.

Virginija RUTKAUSKAITĖ (Pilaitės vid. mokyklos absolventė)

Aš tik basas vaikas

Šaltame žvaigždžių kelyje...

Aš tik vienišas paukštis,

Iškleidęs sparnus ir negalintis skristi.

Aš tik snaigė - beprasmė, šalta,

Praradusi viltį, tikėjimą..., viską...

Aš - nereikšminga tamsa nakties gėlmėse...

Aš - tai niekas!

Bet nušvis saulė ir vėl pasirodysiu

Su gailiaja rasa....

Beprasmė ir šalta...

***

Vieniša lyg miręs kapas,

Lyg lėlė berankė - be jausmų...

Draskantis krūtinėj skausmas...

Aš - klajoklė tarp pilkų žvaigždžių.

Aš blaškausi it šešėlio siela nemari,

Upėm ašarų sūrių braidau,

Vienumoj blankioj ir pasaulio pakrašty

Savo sielą nykstančią laikau.

Mirštančios vilties ir meilės šalyje

Iš sudegintų vilčių

Pastatysiu rūmus danguje.

Aš - klajoklė tarp pilkų žvaigždžių...

Marius SAMULĖNAS (8 klasė)

Žvaigždė

Nuo vaikystės bijau tamsos. Nežinau kodėl, bet bijau. Naktimis negaliu užmigti, nes rodosi, kad tuoj iš nakties tamsos iššoks pabaisa ir nuskriaus mane. Ir taip kiekvieną naktį.

Štai ir dabar. Žvelgiu į tamsą ir matau pabaisos siluetą. Staiga danguje kažkas ryškiai sušvinta, ir pabaisa išstirpsta. Pažvelgiu pro langą ir pamatau ryškų ryškų tašką. Jis apšviečia visą dangų, ir baimė išgaruoja. Ačiū tau, žvaigžde...

Gabrielė ŠLĖGUTĖ (5 klasė)

ir **Kotryna ŠLĖGUTĖ** (3 klasė)

Gėlės

Štai gražuolės baltos gėlės,

Va ir margos plazdanėlės.

Štai išsiskleidė žiedukai,

Ir rasoti pumpuriukai.

Ramunėlė kultūringa,

Rožė baisiai išdidinga.

Žibuoklėlė mėlynkasė,

Katilėlis pasikasė.

Visos gėlės ypatingos!

Visos gražios ir laimingos!

Kristina USCILAITĖ (8 klasė)

Pavasaris

Ant sapno atskridęs pavasaris

Atmerkė žibuoklėm akis.

Ir meilė pragydo nedrašiai -

Mažytis švelnus vieversys.

Ak, saulė linksmi apipynė
Vėl medžių šakas spinduliais,
Ir džiaugsmas užliejo krūtinę
Pirmaisiais žaliais pumpurais.

Keliu taip žaismingai nuskriejo,
Laukuos suvirpėjus daina.
Ir sielą tiesiog pakerėjo
Alyvom pražydus diena.

Į širdį įskrido drugelis,
Plasnoja mažyčiais sparnais.
Taip gera, pašėlusiai gera
Skraidyti man meilės sparnais...

SUAUGUSIŲ KŪRYBA

Albertas ANTANAVIČIUS

Dangus griūna

Begriūvantį dangų
Tvirtai remia smilgos -
Gyvenimas, rodos,
Ir aukštas, ir ilgas;

Ir ilgas kaip laukiant
Tavęs valanda,
Ir aukštas kaip upė
Tulžies išgerta;

Prie akmenio rišant
Lyg aitvarą - širdį,
Su akmeniu noris
Į dangų pakilti;

Virš debesio žmonės
Teisybę suranda -
Ir viesulu kyla,
Kol akmeniu krenta;

Išėjus į kelia
Besisukant vėtrai
Supjausto likimą
Nuogi kilometrai;

Supjausto kaip duona,
Kaip sakinio kalba:
Tam taškas už tylą,
Rieki tam už darbą.

Begriūvantį dangų
Tvirtai remia smilgos -
Gyvenimas visad
Sunkus, bet neilgas;
Su akmeniu kilęs
Už smilgos suklumpa,
Taip ir nesupratęs,
Kad trūksta, kur trumpa.

Kelionės baladė

Kai liepsnoja šermukšniai
Ir upe plaukia spalys,
Geltonesnis už ugnį
Ir sunkesnis kaip varis,
Pamiršti ir kuproti
Skubam gaisrą gesinti -
Turim kardą kaip žodį,
Bus kuo Tėviškę ginti.
Saugok, Žeme Galiūne,
Tai, kas tikra ir miela,
Ir klajojančiam kūne
Pasiklydusią sielą.

Kelias šliaužia lyg žaltys,
Mėnuo - ilgesio dėmė -
Su mumis tiktai naktis, o diena namie...

Gęsta kalno šermukšniai,
Verkia lesamos uogos,
Vėjy plėšomos suknius
Tokios sunkios - lyg progos,
Netikėtai praleistos
Arba pamirštos tyčia
Ir dėlto dar šventesnės
Už didžiausią bažnyčią,
Kurioje už išduotus
Ir išduodančius melstis

Mus - šventus ir kuprotus -
Mokė Tėviškės slenkstis.

Vėl už nugarų naktis,
Kelias - lyg kupros žymė;
Mus ištiesins tik mirtis,
Jeigu ras namie...

Asta BAGDŽIŪNAITĖ

Lietuvai

Nuo tavo žiburio man akyse užtemsta
Ir išsilieja spalvomis veidai.
Nuo tavo ašarų man irgi dega skruostai.
Nuo tavo baimės prakaitu išsiskleidžia delnai.
Tu duodi, o nepažadi, kad laukčiau.
Tu suteiki man laisvės ir drąsos.
Matyti leidi nykų statų skardį
Ir žvitrią kregždės gyvastį lizduos,
Galiu prieš tavo balta šaltį lenkti galva,
Dėl tavo šilto vėjo nardyti žieduos,
Galiu įkvėpti juodą duonos kvapą
Ir jausti virpesį skaidrėjančios rasos.
Taip lengva man dabar ištarti tavo vardą, -
Kaip pirmą kartą, narsiai, be raudos,
Dabar girdžiu, kaip mūsų širdys plaka,
Širdis į širdį, nuo pačios pradžios.
Taip mes gyvenam tavo laimę
Ir aidu skriejam prie tavos kančios.

****

Kaip sunkiai ir lėtai aš atrandu:
Naktinį vabzdį, šviesų blyksnį
Ir pieno rūką, dangų be žvaigždės,
Vaivorykštę ir ilgą lietų,
Ir draugo ranką ant peties.

Ir kaip lengvai aš viską prarandu,
Vos nugrimztu į slogų tylų sapną,
Į sapną apie pradžia, kur nieko neturiu,
Kur viską, ką liečiu, liečiu iš naujo,
Ir viskas, kas yra, yra kitaip.
Čia formų ir daiktų neatpažįstu,
Nė vieno daikto vardo nežinau,
Tenoriu bėgti ir negrižti,
Kiekviena laštele dabar bijau:
Gal mirsiu aš iš bado, nes nepajusiu alkio,
Gal mirsiu nuo vienatvės, nes mintys nelankys?
Turbūt geriau palaukti kokio ženklo,
Bet kaip tada suprasiu, kad tai jis?
Ir pabundu iš išgąščio, ir viskas kaip anksčiau,
Tik sapnas jau gyvena čia, o aš to nežinau.

Paukščiai

Man gyslose alsuoja paukščiai,
Šalčiu ir liūdesiu, tamsa ir nebūtim,
Ir į laisvę tik tada ištrūks jie,
Kai galėsiu likti su tavim,

Kurio nemačius aš, tačiau pažįstu, -
Tave sukūrė mano ilgesys,
Sutikusi tave nutilsiu, kad neklykčiau,
Bet net kai tyliu, daužosi širdis,
Ims mano paukščiai belstis, kad išleisčiau,
Ir užkapos mane, užmerkusia akis,
Nes man tebuvo duotas vienas kartas,
O mano paukščiams - amžina naktis.

***

Skaudus brūkšnys, bedievių stigmatos,
Sulaukei - klaupkis ir pradėk,
Iš debesio nuženk į dilgėles,

Tuštybe užsiklok.

- Gal šalta? - jau vis tiek.

Bus paprasta kava, o ne erškėčiai,
Atėjęs lauki, gavęs išeini,
Nėra kur grįžti ir nėra kas kviečia,

Ir uždūsti vienatvėj ir vilty.

Šešėliai spindi mėlynai ir slogiai,
Kvėpuoji, bet išeina per lėtai,
Atrodytų, drugiai plasnoja, -

Girdi, bet nieko nematai.

Mindaugas BERNATONIS

Mes būsime lygūs tarp dievų

Pilis stovėjo tamsoje,

Ją apgaubė baisus Mirties dangus.

Mano siela silpo kančioje,
Ji sunkiai traukė juodus Pilies vartus...

Pikti šešėliai vis šėlo,
Dangus šaltais žaibais blyksėjo;
Dvasia dabar tik blėso,
Mirtis klaikiais vaiduokliais jau mirksėjo...

Prakeiksmo trenksmas leidos iš viršaus,
Pilis apsišvietė ir spindėjo tamsoje.
Kažkas turėjo įvykt baisaus,
Bet siela tik apsidžiaugė ir spindėjo viduje...

Mirties šmėkla manajame kieme.
Dabar radau visišką ramybę danguje:
„Kada nors į juodą dangų pažiūrėsi Tu,
Ir mes būsim lygūs tarp Dievų... “

Pagonybės vizija manyje

Vienas vaikštau vidury miškų plačių,
Man liūdna, tačiau labai jauku.
Šnarėjimas lapų ažuolų žalių, -
Primena stiprybę mūsų protėvių senų.
Prieš daugel metų degė aukurai,
Tekėjo upė srauniai, išdidžiai.
Ant aukšto kalno rymojo Dievų stabai,
Kurių dabar belikę tik akmeniniai pamatai...
Mėnulis tekėjo iš lėto, palengva,
Naktis juoduoju šydu apgaubė ažuolyną ir mane.
Vilkas sustaugė staiga -
Ir taip gera liko širdyje.
Pagonybė, Dievai, ugnis, dūmai ir aukurai!

O, kaip gaila, kad praėjo tie senoviniai laikai...

Praeis metai, praeis kiti; suskambės varpai,

Sugriš Dievai, sugriš ir mūsų protėvių tėvai.

Naktis praėjo nejučia,

Saulės spinduliai išsklaidė tamsumas staiga.

Pravirko trapi siela paslapčia,

Bet Pagonybės vizija tvirtai tebegyvena manyje.

Sandūra

Sniegas ištirpo pamažu,

Medžiai sužaliavo palengva...

Aš atsigavau kaip ir tu,

Stiprybės įkvėpiau staiga!

Žinau, daug kančios

Atnešė šalta žiema,

Susikaupė žodžiai neigiamos kalbos,

Užvaldė speiguotos naktys ir tamsa...

Dabar mes žinome tikrai,

Kad darbus dirbsime šventai.

Juk saulė kaitina karštai,

Ir Perkūnas griaudėja stipriai.

Upė prasiveržė srauni,

Aukojame aukas Dievams.

Tamsų dangų nušvietė Indraja ryški...

Gyvenam duoklę nešdami darbams.

Karolina BIEKŠAITĖ

Auki auki, putinėli,
Ir šakokis plačiai.
Mano brangus bernužėli,
Kodėl mane pamiršai?

Savo tyrą šviesią meilę
Tėvų sode palikau
Ir už laisvę savo krašto
Į nelaisvę patekau.

Ten miela mano vaikystė
Supos ant beržo šakų,
Ten gimtosios pirkios slenkstis
Žėri spinduliu šviesiu.

Atmintį brangių tėvelių,
Kaip relikviją nešu.
Jie seniai šaltam kapely
Ilsis ošime pušų.

Jei sugrįšiu į tėvynę,
Aš ant kelių suklypsiu
Ir grumstelį brangios žemės
Sau prie lūpų priglausiu.

***

Ežerų pakraščiuos kvapios ajerų gijos.
Kiek giliau, lyg lopšeliuose, supas vandens lelijos.
Taip ir noris Gilužiui kuo žemiau nusilenkti.
Jo gėlo vandenėlio rieškučiomis pasisemti.

Pušelė čia kiekviena lyg prašos apkabinti.
Priglusti, susimąstyti ir nuovargį pamiršti.
Daug šimtmečių praėjo,
O jos ošė, šlamėjo.
Pikčiausius mūsų priešus viliojo ir žavėjo.

Mūs protėvių mylėtos, dainomis apdainuotos,
Piliakalnių didingų, skaudžių laikų užklotos.
Čia kalvos, pašlaitėlės, žiedais apibarstytos.
Ar yra gražesnės kitos?

Šilai Pilaitę puošia.
Paukščiai miškuos tralioja.
Pavasari čia ievos žydi baltai - dainuoja.

Eglė šaka Tau moja.
Drebulės lapais mirksi.
Berželiai susiglaudę kažką gražaus sapnuoja.

Ažuolai šimtamečiai viršūnėm susipynė.
Jie tarsi budi, saugo ką bočiai mūsų gynė.
Čia aušrą pasitinka čiauškėjimai lakštučių.
Saulėlydį palydi kūkčiojimas gegutės.

Pilaite, Tavo grožį
Į saujelę užgniaužčiau,
Su džiaugsmu ir su meile
Prie krūtinės prispausčiau.

Kas niekas šių skambių pušų
Nekirstų, nedarkytų!
Nesugalvotų golfų!
Šiam grožy nestatytų!

Kur mielesnį kampelį,
Apart, Pilaitės rasi?!
Apsidairyk aplinkui.
Tu širdim jį suprasi.

Pasiklausyk nurimus,
Kaip žiogeliai smuikuoja.
Lakštingalos karklynuos
Serenadas dainuoja.

Žaliaakėj Pilaitėj
Darbštūs žmonės gyvena.
Pagarba vienas kitam,
Meilė širdy plazdena.

Kol dangus mus nekviečia.
Negęstam, o rusenam.
Kol Dievą širdy turim.
Džiaugiamės kol gyvenam.

Pilis

Trimitų aidėjo garsai,
Veržės į giria žirgai,
Narsiam ir drąsiam Gediminui
Lenkės pušys žemai.

Triukšmas, šunų lojimas,
Girdis ir šūvių garsai,
Girioj lyg perkūnų trenksmai,
Traška, liepsnoja laužai.

Žvėrys savais takeliais
Bėga ietim pirmyn
Krūmai, žolių tankumynė
Slepia gyvybes jų.

Jauna širdis Gedimino
Trokšta į giria gilyn,
Paukščių daina ją vilioja
Lyg šaukia, kviečia tolyn.

Už miškų saulė nukrito,
Greit mėnuo žvaigždes uždegs,
Ligi ryto miške klaidžiojo,
Nuvargęs ilgai miegojo.

Sapnuoja sapną Gediminas:
Lyg staugia vilkas geležinis,
Iš nasrų liejasi ugnis
Ir šviesą skleidžia į šalis.

Žili vaidilos, pranašai
Sapną išaiškino smulkiai:
Kur staugė vilkas geležinis,
Turi miestą sukurt Gediminas.

Ir bus tas miestas toks gražus,
Pasaulį žinomas, garsus.
Garbingas didvyriais sūnais,
Mūšiais narsiais, darbais kilniais.

Tarp ošiančių pušų žalių,
Tarp stiprių girios ažuolų
Išaugo pilis, lyg uola,
Nenugalima ir tvirta.

Jos sienos sunkių akmenų,
Iš lietuvių karštų širdžių.
Čia kunigaikščiai narsūs mūs
Jie mušė prūsus ir gudus.

Kiek visko matė sienos šios,
Kad prakalbėt, garbingos jos,
Kiek nekaltų brolių kūnų
Nuplaukė Neris upeliu.

Ir praeities pilies garsios
Užmiršt neturim niekados,
Ir mūs trispalve vėliava
Per amžius plevėsuos ant jos.

Ir glėbyje pušų žalių
Pagerbta tėvų ir vaikų
Išvijo ji priešus piktus
Jos sienos niekad nesugrius.

***

Prie gimtos pirkelės šlamėjo berželis,
Švietė į pakluonę močiutės takelis,
Čia mano vaikystė bėgiojo basa,
Čia mano močiutės pražilo kasa.

Nors blaškė po svieta likimas mane,
Aš nesuklupau šalty nei varge,
Sugrižti turiu, nes močiutė sena
Prie vartų palinkus ji kviečia mane.

***

Tu viena visam pasauly
Krauju laistyta, skriausta,
Išmindžiota, iškamuota,
Bet didvyriška, Laisva.

Linko tavo brangūs sūnūs,
Kaip pakirsti ažuolai,
Tolimam šaltam Sibire
Augo apleisti kapai.

Nežydi jiems žalios rūtos,
Negirdi gailių raudų,
iį sapnuos brangi Tėvynė
Po aštriu Vyties kardų.

Taip norėtus jiems pranešti,
Kad ne sapnas, o tiesa,
Kad ant aukšto pilies kalno
Vėl trispalvė vėliava.

Ingrida ČEPATIENĖ

Jau mano vaikams nebelemta pažinti

Palaima pabusti su gaidžio giesme,
Išgirsti šunelio ankstyvą lojimą,
Tik kaime tokia įstabi aplinka,
Kaip juo aš džiaugiausiu, dėkoju likimui !
Tas mielas net paprastas karvės mykimas,
Ak, kaimas, net žodis mane jau svaigina...
Vilioja įslinkti į seną klojimą-,
Įkristi į šieną, prisiminimus...
Taip noris nubusti nuo kvapo duonelės,
Nieks atkartot tokios duonos negali...
Vėl pamatyti brangius senelius,
Nuo ryto jau plušančius apie namus ,
Jiems padėkoti už daugel dalykų,
Už tai, kokį įnašą jie man paliko.
Norėčiau sugrįžt su šeima jau į kaimą,

Bet, gaila, kad kaimo seniai nebėra..,
Ir mano vaikams nebelemta pažinti,
Kokia gaubia jis paslaptim, šiluma...

Indrė DANILEVIČIŪTĖ

Aš...

Aš - baltas orchidėjos žiedas,
Pražydes ankstų rytą prie tavęs.
Pažadinu tave švelniu švelniu prisilietimu,
Ir saulės spinduliui palietus,
Aš atsiversiu tavyje
Pražydusi baltu laukimu.
Alsuosiu meile
Ir tik ja.

Aš noriu

Aš noriu tau padovanoti pievą
Aš noriu tau padovanoti jūrą.
Aš noriu tau padovanoti dangų
Ir aukštą paukščio skrydį.
Aš noriu tau padovanot širdies dalelę
Ir žiedą lotoso,
Pražydusį aukštai kalnuos.
Aš noriu tau padovanoti aistrą ir tyrumą,
Kuris atsispindės lietaus laše,

Nukritusiam į tavo delną.
Aš noriu tau padovanoti savo juoką
Ir debesų pilis.
Aš noriu tau padovanoti žvaigždę,
Suspindusią nakties glėby.
Aš noriu tau padovanoti šitą dieną,
O šitoj dienoj save...

Aurelijui...

Labas,
Mano laisvas tolimųjų kelionių
Paukšti!
Tu - baltas
Kaip sniegas
Kalnų viršūnėse,
Tu - skaidrus
Kaip iš kalnų
Besiveržiantis upelis,
Tu - pilnas šilumos
Kaip tekanti saulė,
Tu tyras ir gaivus
Kaip oras
Lietui nulijus,
Tu - pilnas meilės
Kaip kalnai, pilni paslapties,
Ir vis traukiantys
Prie savęs
Besiveržiančią

Į laisvę

Sielą...

Meilė Tau

Kaip pienės pūkas,

Lyg paprastas stebuklas,

Aš nusileisiu

Ir tyliai švelniai

Kutendama tau skruostą

Kuždėsiu vėjo atneštus

Seniai jau pamiršto

Eilėraščio posmus,

Pražydusius baltais žiedais

Ir kvepiančius

Lyg ką tik bitės atneštu medum.

Širdis apsąla,

Ir vėjo posmuose alsuoja meilė.

Ta begalinė stebuklinga meilė,

Meilė Tau...

Ryta...

Aš ankstų rytą saulės spinduliu ateisiu

Ir išsklaidysiu sutemas nakties.

Paliesiu šiluma širdies kraštelių,

Kad žiedas šviesai išsiskleides

Pažadintų tave.

Kad ant žolės nukritusi rasa pagirdytu tave.
Kad paukščio, skrendančio aukštai giesme
Atneštų naują pradžia dienai...

Baltas žiedas obels

Baltas žiedas obels,
Nusileidęs ant mano krūtinės
Toks be galo švelnus
Kaip tavo buvimas.
Kaskart vis arčiau jį su vėju jaučiu
Baltas žiedas obels,
Jį prie lūpų glaudžiu
Užmerkiu akis,
Stipriau plaka širdis.
Aš jaučiu, - tu šalia,
Kaip tas žiedas obels
Nusileidę ant mano krūtinės

Du paukščiai

Du paukščiai,
Skirtingi ir panašūs.
Kiekvienas viduje
Sau pats
Svarbus ir išdidus,
Bet užsimerkę jie prieš savo išdidumą
Tyliai viduje niūniuos sau giesmę,

Ir meilės erdvė
Tyliai ir iš lėto
Besiskleidžianti
Tik tarp jų.

Rasa DYKINAITĖ

Mano laimės iliuzija
Klajoja nakty.
Vieniša, bet neprašo pagalbos.
Bėkit, degančios aitros tolyn!
Vėjas lai vienas man šnabžda
Tiesą, kurios niekas nežino.
Slepias ji sieloj manoj.
Netikėta šviesa ją apakino.
Ją aš apverksiu raudoj,
Ašarom degančiom plausiu.
Įnešiu į salę tamsiausią,
Kurioje amžinu miegu miega
Visa, kas išgalvota ir netikėta!

***

Jokių idėjų, jokių minčių!
Taip tuščia.
Taip tylu, nyku, tvanku...
Kur lašas tas tyros rasos?

Tokios gaivios, tokios vėsios?
Kur dingsta tai, kas išsipildo?
Svajonės, kur jūs?
Kur pradingot?
Kur?
Kaip galima iškelt rankas,
Jei pats guli aukštiekninkas,
Akis į tuščią juodą dangų panardinęs?

***

Kai vakaras tau perša pirmą žvaigždę.
Kai saulė ritasi velniop.
Išnyksta vėjas žvilgsniais žaidęs,
Į meilės kalvą laikas ima kopt.
O ten nauji žaidimai saldūs:
Lytėjimas, troškimas ir aistra,
Ir pabaiga įgelti taikos.
Vėl rytas krenta, vėl kaitra.
Man šalta,
O visi ištroškę raitos.
Dantų kalenimas perniek.
Saulutėje pamaivos vaivos,
Bet aš šoku, šoku vis tiek.

Janina GADLIAUSKIENĖ

Kaip Vilniaus „patriotai“ golfo laukus gynė

Trumpas įvadas į feljetoną. 2002 metais Pilaitės gyventojai, protestuodami prieš Vyriausybės prieš valdininkų norą Pilaitės miške įrengti golfo aikštyną, sukėlė audrą. Jie po piketo buvo pakviesti į Vyriausybės priimamąjį susitikti su įvairių institucijų atstovais, kurie nenorėjo suprasti jų tikslų, o bandė „tamsiai“ liaudžiai parodyti tikrąją jos vietą. Į atmintį įsirėžę šio susitikimo vaizdeliai atgimė piketuotojos Bronės iš Pilaičių atmintyje. Ji netvėrė nepuolusi dar karštais išpūdžiais pasidalinti su Pilaitės gyventojais jame nedalyvavusiais.

Feljetonas: Ji rašė: „Mieli pilaitiškiai, papasakosiu su kokiais svarbiais ponais dėl mūsų miškų kalbėjau. „O buvo taip“, – kaip kažkada Ieva Simonaitytė rašė. Taigi po praėjusios audros su gausiu lietumi nedidelė mūsų žmonių grupė prasispraudėme iki Vyriausybės rūmų. Tarp jų buvau ir aš su gerokai sušlapusiais padurkais. Buvome garbiai pasodinti ant minkštų kėdžių. Aš visą laiką galvojau, ar neliks šlapia kėdė nuo mano sijono. Atsisėdusi labiausiai matomoje vietoje prieš galingus ponus vis nežinojau kur rankų kišti. Jos atrodė ir per didelės, ir per grubios, niekaip nepritiko prie poniškos aplinkos. Kaip ir pridera, garbingiausias iš valdininkų pareikalavo mūsų pasiaiškinimo, kodėl savo negražiais žaidimais trukdome tokią svarbią jų, kaip pareigūnų, misiją. Mūsų vyresnysis irgi nebuvo pėsčias. Kalbėjo: „Mes jums jau rašėme, o dabar jūs ir pasakykite, ką galvojate apie užmanymą mišką iškirsti?“ Viskas būtų buvę gerai, jei išsakydamas nuomonę prie garbių ponų didelio užmanymo nebūtų prisiuvęs žodžio „rezgama“. O tada ir prasidėjo! Vienas iš vyriausiųjų, nežinau pagal ką vyriausias, kad suriks: „Mes nieko nerezgame. Ar nežinote, kad jau dešimt metų viskas skaidru ir vis darosi skaidriau ir skaidriau?“ Pagalvojau: greitai pas mus bus taip skaidru, kaip kosmose! Ir ką čia pasakysi, bet visgi suspaudusi savo dideles rankas pasakiau: „O kaip, mieli ponai, kadastro valdybos dokumentuose vietoje Pilaičių miškų brūkšnys atsirado toks ilgas ir panašus į špygą?“ Tada jie ir pasižiūrėjo į mane, kaip į blusą, kuri šokinėja ir bando įkasti. Tas svarbiausias, pajuodusiu veidu, klausia: „Kas jūs tokia, kad galėtumėte klausti? Ar tamsta tauta rinko, ar ji davė teisę kalbėti?“ Nutilau. Tuomet prasivėrė durys ir įėjo, kaip supratau, dabar tai tikrai pats vyriausias. Jis, kaip ir pridera, buvo visiškai pajuodusiu veidu. Vienas iš jų žmonių suskubo trilinkas pasitarnauti, puolė kėdę paduoti. Susispaudžiau kėdėje ir į kumščius suspaudusi rankas pamaniau: šis galutinai nuskaidrins. Pats vyriausias pradėjo kalbą: „Aš, – sako, – būdamas Vilniaus patriotų patriotas statysiu Pilaičių miškuose golfo aikštynus su aštuoniolika duobučių, nes kitaip į tarptautinius vandenį neišplauksime. Ta vieta tinkamiausia ir kvit!“. Šalia manęs sėdėjęs mūsiškis pašoko ir kad suriks: „O įstatymai kodėl paminti?! Nuo įstatymų reikia pradėti!“ Kokie dar įstatymai ir ar jie padės, pamaniau. Kol indėnų į rezervatus nesuvarė, anie galėjo kalnuose slėptis. O kur mums reikės slėptis? Visi amerikiečių filmuose matėme, kad juodųjų kvartaluose irgi nėra žalumos nei gėlynų, o juodukai dėl to nemiršta, sau sėdi prie namų ir saulėgražų lukštus spjaudo. Ko mums neprisitaikyti tokio varianto? Dar pagalvojau, kad tas patriotas turėtų būti svarbus ne tik pilaitiškiam, o visam Vilniui. Turėsime greitai laiku pasispausti, kad būtų iš ko dar vieną paminklą prie Arkikatedros pastatyti, ir tuoj pat save nuraminau kita mintimi: gal būdamas patriotu palauks kol paminklas Gediminui surūdys ir susmegs žemėn. Paminklui tiktų ta pati medžiaga. Vis pigiau atsieitų visų kišenėms nei naujo statymas. Tokiomis mintimis ir baigėsi šis svarbus mūsų susitikimas su garbiais ponais. Atleiskite, sumaišiau. Preliudija šiam susitikimui prasidėjo nuo piketo, kuris vyko prie tų pačių Vyriausybės rūmų.

Jame ir man teko sėdėti kaip Pilaičių atstovei. Šią savo išpūdžių dalį drįsčiau pavadinti „Piketo smagumėliai“. Trumpai apie juos irgi papasakosiu.

Nusivežėme visą krūvą gražiausių plakatų. Piketuoti susirinkę žmonės tikrai kapt kap plakatus, išsidalijo ir puslankiu sustojo. Ogi žiūrime ir žalieji iš Kauno visu būriu atmarširuoja. Tuoju į minios vidurį įskrido Paksalietas su karo lakūno kepure, o su juo ir kitas žaliasis, apžergęs oranžinį dviratį. Prie jų dar dvi mergikės visą laiką su golfo lazdomis kamuoliuką varinėjosi. Smagiai prasidėjo piketas. Žmonės šaukė: „Miškas mūsų – laukai už Pilaitės jūsų!“ arba „Nekirsk, neprieteliau, ko nepasodinai, nekirsk!“, arba „Nekirsk medžio, ant kurio šakos sėdi!“ Skanduodami šiomis sparnuotomis frazėmis drąsinomės, kol neatsirado golfo klubo treneris, didžiai ištreniruotu, pamėlusiu, beveik pajuodusiu, kvadratinio veidu ir pradėjo sveikinimo kalbą. Prisistatė esąs patriotiškai nusiteikęs ir mokysias ne tik Pilaičių žmones, bet ir visą Lietuvą golfa žaisti. Anot jo, tie kauniečiai neišsprusę žmonės, todėl jam trukdo. O jie iš tikro trukdė: švilpė ir toliau laikėsi griežtos antigolfinės politikos, tačiau treneris nekreipė dėmesio ir toliau mėgino susirinkusius į piketą įtikinti šio sporto reikšmingumu, kvietė tų provincialų neklausyti ir visiems būti golfo patriotais. Tačiau į jį nelabai kas kreipė dėmesį, o mergikės ir toliau žaidė golfa kaip mokėjo. Jei po teisybei, tai varinėjo kamuoliuką ir tiek. Tuomet žvilgtelėjau į šoną ir po medžiais pamačiau būrelį moterų, kiemsargių iš Pilaičių. Koks rūpestingas mūsų seniūnas? pamaniau, atsiuntė moteris po piketo popieriukų surinkti. Tikrai priėjusi arčiau išgirdau, kaip jos skundžiasi žurnalistams, kad Pilaičiuose šiukšlių per daug. Pagalvojau: o kaip jų nebus, jei valytojos darbo metu stovi dykos, ir pasitaisiau: gal dabar už jas pats seniūnas Pilaitėje šiukšles renka, nes moteriškes į akciją atsiuntė. Iš piketuotojų lūpų girdėjau, kad, neva, golfo patriotai yra pasamdę du vyrus, jiems pripirkę kiaušinių ir sumokėję už jų mėtymą į susirinkusius piketan. Bet taip neatsitiko. Anie nekvaili pasitaikė. Kam gerus daiktus gadinti? Juk kiaušiniai prie šnapsiuko – pati geriausia užkanda. Nežinia kokį pagreitį būtų įgavęs piketas, kai švietė saulė, jei nebūtų išikišęs dangus? Dangus, atsiuntė audrą. Jis rūščiai grūmėjo, svaidėsi žaibais ir tvindė gatves stipriais vandens srautais, bet visų piketuotojų ir tai neišbaidė. Jie ir toliau, slėpdamiesi nuo lietaus ir Aukščiausiojo grūmojimų, dainavo. Aš prisiminiau, kad daina, užplūdus neteisybėms, visuomet grūdino lietuvių sielą. Ir ši kartą daina sutelkė būrin tikruosius šalies patriotus siautėjant stichijai Vyriausybės rūmų pašonėje. Jie buvo nusiteikę pergalingai pabaigai, pasiruošę atkakliai ginti Pilaičių mišką nuo išskirtimo ir gintis nuo didybės manija apsėstų valdininkų.

P. S. Tai va, įdomu buvo tame pikete. Dalyvaukite, mielieji, ir jūs. Galėsite ant savo kailio patirti, kas tuose piketėliuose darosi. Tiesa, būčiau nepaminėjęs paties svarbiausio: kai atsistojau nuo kėdės tame Vyriausybės priimamajame, liko dėmė nuo lietaus permirkusio sijono. Kitą kartą reikės gero apsiausto nuo lietaus nepamiršti. Nežinai, kada prasidės audra su lietumi. Jūsų Bronė iš Pilaičių.

Stepas GADLIAUSKAS

Я проти тайной дипломатии.

Она сродни ворованной ночи.

И не поймут ее потомки наши,

А заклемят позором мерзоты.

Я не боюсь сказать открыто,
Что есть во мне и нет чего.
Что я хочу, чего я не желаю.
К словам прислушиваясь думаю
И мысли скрыто я не выражаю,
Ты не согласен, чтож, - поспорим.
В беседе честной убедив меня,
Найдешь ты друга верного,
Но не ищи во мне льстица.
Я слаб, пусть будет так.
Я силен, пусть будет так.
Я мудр, пусть будет так.
Не мне решать, не я судья.
О мудрость, - вечная хвала.
Сродни небесному мерцанию.
Табой я жажду насладиться,
Испив божественный нектар,
Живучей влагой окреститься.

Stanislovas JAKIMAVIČIUS

Pavasaris

Niekieno liepos uždenge pavėsi
Saugo lapus marmuru lopytus ir tikrumu.
Skuba ieškojimas taškų ir daugtaškių,
O prie takų krūmai piešia pavasari,
O po rūbais kūnai giesmes jau gieda...
Eina dabar kas neturi išnykt

Nuo rankų link rankų.

Skuba dabar kaip įkaitusios skiedros nuo kertamo medžio,

Ir niekieno molis atgyja laukuos.

Rudeninis pakelės džiazas

Čia ir dabar degu, -

Pakelės džiazas atriada, -

Ak, - laisvai, tai jie trombonai apgaubia savo gomury.

Dabar jau ir pakeleivingo džiazos rankos

Laiko iškėlę trimitus iš pakelės griovių,

Tarp jau ir taip užmina būgnai,

Bėga jie laiptų naktin,

Kur paskutinė nata.

Tai jau buvo.

Išduoda save ir dar pamerkia...

Juk ji ne viena, atsieit, -

Prikėlus dar kitą taktą aukščiau

Erotika, pakeleivinio džiazos,

Įrėmus kelius tirpsta virš manęs...

Smilgas suguldo koridoriuos iš fortepijono DO...

Vargonai.

Kaip ten jie?

Ak vikaras eretikas?

Asociacija...

Trombonai mano užlopytą širdį išbando:

Kosteli dar ir vėl šok!

Pakelės džiazas apjuosia mano galvą

Visatos modelio įsivaizduojamu pagrindu

Su dirigentu ant Parkerio tilto..

Kur tai?

Skaitau ilgesingą violončelės išpažintį

Ir trinuosi į asfalto enciklopediją.

Tai

Ir dar kartą tai jau buvo.

Armonikėlė, lūpos, negras.

Obuolys šiltas įtikina

Vinguriuojantį tarp saksofonų glamonių.

Susitraukiant ir tiesiantis vingiui,

Kojos, o taip tai nesvarbu, -

Turiu, bet dar negana.

Gal kaip tave iki pečių apčiuopiu

Sidabrinį saksofonisto pasiūlytą solidarumą.

Pakelės orkestro dirigentas

Užuolaidą parodo savo veidrodiniu korpusu.

Labai labai įtemptai

Dirba gesindamas kunkuliuojantį džiazą gitaros pitonas.

Oktava į savo savaną...

Į Otavą Tak.

O Tak, -

Čirpina gamą.

Tai jau pasenę.

Ak švysteli lėkštės, geriančios pačios save iš fontanų.

O liepte, palauk dar šokančio ruonio kontroboosisto piliulės.

Muziejinio tipo pradininko

Tok.

Ar lėtinant taktą po suolu

Tak,
Pilk dar liepsnos iki ruonio.
Sukis ten, geluonie.
Apšviesk kontrabosisto palaikų paveldimumą.
Kaktos karštį plėšk nuo stygos,
Nuo praeito karto,
Ir vėl pasikark ant temos svarstyklių,
Dar prakaito nosims,
Širdžiai pabūklų ir teismo dienos nutolimo,
Ir lipti užlipti, -
Naktinio asfalto kentaurai, - po to dar
Top.
Čia ir dabar naktiniai,
Tai ir čia pakeleiviniai džiazų orkestrai
Dar už,
Dar su.
Ak kaip tai
Tuoju ir op.

Angelė JONAITYTĖ

Bus pasipriešinta!

Užtvinktos upės išdaužys
Ir plieną, ir granitą!
Kas kelią su kardu pastos,
Tas nematys jau ryto!

Užtvenktos upės netarnaus
Užtenka, – pritarnavo!
Nelygia kovą laisvos plaus
Skaidriu krauju vien savo.

Jau vėtros atpuškuoja į svečius

O kloniai kloniai numylėti!
Dangaus upeliai, žemės ežerai.
Keliauja pušimis rūkai saulėti.
Pamoja ilgesiu pilki aukšti klevai.

O naktys naktys, vieversio migdytos!
Pablyškęs guli sieloj kliedesys.
Ir vėl ugingas šiltas juoko rytas.
Beržais prabėgęs linksmas šnaresys.

O dienos dienos, saulėtos ir niūrios!
Lietučiu nešinos ir plaukiančios karščiu.
Taip aiškiai matomos, o kartais neįžiūrimos,
Tos mielos dienos bičių dūzgiančių.

O kloniai kloniai, vėjo išsiilgę!
Suklupę paleis vieškelius plačius!
Pamirškite svajonę apie vėjus,
Jau vėtros atpuškuoja į svečius!

Rugsėjis Vilniuje

Kai tyliai per miestą rugsėjis vilnyja
Ir lyja be garso auksinis lietus.
Man liepos kas naktį per sapną atgyja
Ir beldžiasi tyliai į mūsų vartus.

Žinau, kad tai sapnas ir ilgas, ir trumpas,
Ir skrieja tas sapnas aplinkui, ratu.
Žinau, kad gyvenimas mūsų dar ilgas,
Ir bus tų sapnų, ir ne vienas, ne du.

Bet bėgu prie vartų, skuba juos atverti,
Ir duonos riekelę, ir druską nešu.
Atvėrus vartus, aš skubu atsimerkti,
Atmerkus akis jau viešnių nerandu.

Paguoda Margiui

Žydras stiklas.
Mėlyna padangė.
Sargas prieš akis šakotas.
Tyliai cypia nusiminiš Margis.
Lydi į kelionę naktis nemiegotas.
Meškerę užmetęs mėnuo žvaigždes gaudo.
Aš sapnuočiau pilį.
Tiktai sapnas tyli,
O man širdį skauda.

Reikšmingas žodis

Reikšmingas žodis, druskos sauja
Ir duonos trupinys gardus.
Galingas veidas, plieno ūkas,
Į širdį byrantis lietus.
Rugpjūčio rytas, miegas bunda.
Auksinės rasos žieduose.
Zuikutis, spindintis zuikuitis,
Ant stiklo sėdi lyg balne.
Rugsėjis, jau rugius pasėjo.
Paraudęs lapas, - tai šalna.
Keliai ir gatvės, šiurpas vėjo,
Atgal negrižtanti diena.
Tvirta svajonė, snaudžia kančios.
Sudrumstas gėrio ilgesys.
Mintis trapi, beribis skliautas.
Jame prapuolęs žavesys.

Jonas KAZLAUSKAS

Vilniaus Pilaitės Sveikuolių himnas

Sveikam kūne - sveika siela.
Mums gyventi Pilaitėj miela.
Mes kasdien pasportuojam
Ir narkotikų nevartojam.
Degtinė, vynas, nikotinas -
Ne sveikuolių palikimas.
Kuris kasdieną juos vartoja

Apie šeimą negalvoja.
Jeigu ryžais atsikratyti, -
Kviečiam pas mus apsilankyti
Mes patarsim kaip gyventi
Ir ilgai ilgai nesenti.
Paklydusiem rankas ištiesim,
Duotą žodį ištesėsime.
Sveikam kūne - sveika siela.
Kada sveikas, - gyventi miela.

Silvija KRAUČIŪNAITĖ

Beveik Vėlinių rytas

Įjungiau radiją.
Erdvėj pasklido
Iki koktumo
Melancholiška daina.
Norėjau neklausyti,
Bet garsai jos pasiklydo
Bekraštėj pilkumoj.
...Kava...
Ne jos norėjau atsigerti.
Tik liūdesį norėjau išblaškyt.
Ramiai žvelgiau pro langą
Į bekraštį pilką dangų
Ir naujo kūrinio nusprendžiau paklausyt.
Šįkart skambėjo kiek linksmesnės gaidos ir

Glostė jautrią, liūdną sielą...
Atrodė, pilkuma pamėlynavo,
Ir debesys truputį prasisklaidė.
Garsai pasklido ramūs, švelnūs, tylūs...
Aplink mane - jauki, šilta šviesa.
Galėjau būt rami, bet sielą neramino
Erdvėje likusi bekraštė pilkuma...

Malda

Iš tylos išnirusi, iš mirties pakilusi,
Pilku rudens taku per šaltį
Nejučia plaukiau link balto aukšto rūmo...
Įėjusi vidun parpuoliau prieš altorių.
Apspangusiom akim ant marmuro
Grindų suradusi šešėlių žvakės
Įsistebeilijau į ją, bandydama
Iš proto gilumų
Ištraukti bent kelis žodžius maldų.
Pro žydrą mėnesienos ūką
Regėjau žvakės šiltą liepsną,
Žydrų kolonų apsupty
Žydri žydri
Gėlių šešėliai...
Žydroj tyroj nakties šviesoje
Virpėjo muzikos garsai.
Tylus vargonų gausmas supo sielą,
Gyvybę supo, žadino iš miego...
Ir vėl nepajutau kaip tyliai tyliai

Ant veido nusileido angelo sparnų švelnumas...

Kaip gausmas, virpantis ore,

Išsekusias mintis gaivino,

Kaip senos ašaros išdžiūvo ir kaip malda

(kokia ji rūpestinga!)

Pamiršt padėjo visa, kas tik buvo...

Pamiršt padėjo mirties skausmą,

Aksomo juodumą ir begalinį šaltį,

Beprotišką ramybę, žalia tylą

Ir tebekirbančią širdį didžiulę kalbę...

Sapno grafikas

Pabudusi ryte kaip visada

Iš stalčiaus išsitraukiau balta lapą.

Pieštuką paėmiau.

Sustingusia ranka

Pradėjau brėžti

Sapno grafiką.

Erdvėj trimatėj

Vietos man per daug.

Užteks ir plokštumos, -

Mintis dėliojau.

Šią naktį aš ne ką susapnavau...

Tik ilgą kelią į žadėtą rojų...

Tačiau kaip ir kasdien

To sapno perprasti, deja.

Ir kas iš to, kad taip rimtai
Norėjau nubraižyti sapno grafika...
Jėgų man nepakako.

Jadwiga KRYSZTUL

Okruszyny szczęścia

«У счастья нет завтрашнего дня,
У него нет и вчерашнего,
Оно не помнит прошедшего,
Не думает о будущем,
У него есть настоящее, -
И это не день, - а мгновение.»

И. Тургенев

Co to jest szczęście, radość, zadowolenie ze swego życia? Wszyscy mówią, że najważniejsze - urodzić się w czepku, wtedy doprawdy wszystko się udaje człowiekowi w życiu osobistym, w pracy, w rodzinie. Może to i tak, ale ja nie miałam tego czepka, tej okruszyny szczęścia i radości, że żyje się, chodzi po ziemi i widzi się piękne gwiazdy na niebie. Nie chce się wspominać o czarnych chwilach, chcę natomiast powiedzieć o tej malutkiej chwilce szczęścia, radości i uśmiechu, o tej okruszynce, co spotkała mnie wraz z koleżanką Bronisławą Araminaite, i jak mówił francuski pisarz Stendhal "...wspomnienia są klejnotami, gromadzonymi na czas ubóstwa." Więc wspominam...

I ten czas nastał. Byłyśmy szczęśliwe parę godzin, może chwil, sekund, co zostały ze mną na zawsze, wspominam o tym, gdy bywam na Starówce, na brzegu Wilenki, na naszym opuszczonym Zarzeczu.

Gdy patrzę na tę wodną gładź, szumiącą mocno wiosną, wspominam nasz spacer z Bronisławą, nasze mokre nogi i szczęśliwy uśmiech na twarzy. A było tak, że pracowałyśmy razem z Bronisławą na jednej pracy, nawet w jednej zmianie. Miałyśmy razem wolne dni, więc czasami spędzałyśmy razem czas, spacerowałyśmy i marzyłyśmy o dobrym i ciekawym życiu. Ona lubiła góry, często tam jeździła, ja wtedy nie znałam surowej piękności gór, więc uczęszczałam na koncerty i do teatrów, obydwie byłyśmy romantyczne, więc pewnego razu pojechałyśmy na koniec miasta, gdzie płynie nasza Wilenka, nawet za Puszkiniówkę, siedziałyśmy nad brzegiem rzeki i marzyłyśmy. A przed nami rozpościerało się nasze miasto, widoczne były wieżyczki kościołów, dachówki, wzgórze, wszystko leżało jak na dłoni, a przed oczyma, pod nogami szumiała rzeka. Była wczesna wiosna, a może początek lata, nie było zbyt gorąco, bo byłyśmy w pantoflach. Bronisława była silną dziewczyną, duszą i ciałem, średniego wzrostu, zielone oczy i białe, jak len, włosy, była alpinistką i zarazem dobrym człowiekiem. Kochała nad życie góry. Siedziałyśmy nad rzeką i rozważyłyśmy, że warto pójść brzegiem rzeki, obok wody, ile się da, do centrum miasta, a może i dalej, do dzielnicy Zirmunai, gdzie wtedy mieszkaliśmy.

I wyruszyłyśmy.

Szłyśmy po piasku, kamieniach, przeskakując z jednego na drugi, czasami wpadałyśmy do wody, ale strasznie się weseliłyśmy, śmiałyśmy, aż do rozpuku.

Byłyśmy bardzo szczęśliwe, brnąć tak po wodzie, moczając nogi i trochę marznąć. Nam się wydawało, że pokonujemy te małe trudności, ażeby w przyszłości umieć płynąć dalej przez życie, pokonując inne życiowe trudności. Rzeka miała czasami strome brzegi, nie pamiętam, szłyśmy górą, czy dołem, teraz ze strachem patrzę na Wilenkę i ten most, co obok pomnika M. Dordzika, a może szłyśmy przez most? Ale szłyśmy dalej, nogi nasze były mokre, trochę zimno, bo zapadał zmrok, a my śmiałyśmy się, upojone tym szczęściem, co nas spotkało przy tej przygodzie.

Tak doszłyśmy do Žirmūnai, do sklepu Birutė, bo było blisko do domu. Więc wpełzłyśmy na brzeg rzeki z wody i szczęśliwie pobiegłyśmy do domu. Pamiętam, że byłyśmy młode, biedne, bez dachu nad głową, ale szczęśliwe w tej chwili, gdy szłyśmy po tej wodzie.

Mnie się wydaje, że te chwile więcej nie powtórzyły się w moim życiu. Ten mały płomyk radości, ta odrobina szczęścia została u mnie na zawsze w duszy. To była chwila, maluteńka i jak mówi o szczęściu Iwan Turgieniew - na jeden moment: «У счастья нет завтрашнего дня, у него нет и вчерашнего, оно не помнит прошедшего, не думает о будущем, - и то не день - а мгновение».

Tak, to była tylko chwila! Okruszyna szczęścia, co przeżyłyśmy razem z Bronisławą wtedy, tak dawno, jak dawno żyjemy na świecie.

Wspominam o tym czasami, a czy pamięta o tym koleżanka? Nie wiem! Nasze drogi się rozeszły. Każdy poszedł w inną stronę. Odeszła romantyczność i nasza ciekawa, a zarazem trudna praca, ale bardzo romantyczna, bo pracowałyśmy w zajezdni trolejbusowej, woziłyśmy pasażerów na piątce, na bardzo trudnym marszrucie. Ale była młodość, radość, nadzieja i to dawało nam siły na prowadzenie takiego ogromnego wozu i nawet wzorowo pracować.

Ale wszystko przeminęło z wiatrem!

Stasys KUODZEVIČIUS

Apmaštymai

Gyvenimas į pabaigą artėja...

Žiaurus, sunkus... bet sąžinė rami.

Kai pamąstau, ar didelė vertė jo? -

Pasamprotauju pats su savimi.

Už ką varčiau plačios tėvynės kalnus,

Kurių nemėgau aš... ir jie manęs!...

Kad mano prakaitu uždirbtas pelnas

Patektų į valstybės kišenes?

Gal tam tikra prasme - ir ne valstybės,
O vadovaujančios vienos kastos!...
Užgrobusios visos šalies vertybes,
Kurių žmonėms lengvai neatiduos.

Kaip jautis dirbau; sveikas ar nesveikas
Kas tiek ištvers? Ir kas tai pakartos?
Nepaėmiau nei rublio, nei kapeikos
Supratimu žmonių - neuždirbtos.

Sunkiam darbe nelaukiau padėjėjų
Nevengdamas, kad rankos sugrubs.
Netroškau turtų ir nepavydėjau
Net priešams - nusipelnusiems garbės.

Bet kam turiu klausyti demagogų,
Ar dykaduonių, ieškančių naudos,
Kurie vien žmones mulkint išmoko,
Ir tikslo nepasiekę nesustos.

Apsukrūs - visuomet kitus pranoksta
Įžūlumu neturinčiu ribų.
Jie - prie valdžios, prie partijos, prie sosto...
O prie kokio - jiems jau ne taip svarbu.

Ko vertas tu - be turto, be sveikatos,
Be padėties, bičiulių, pažinties?...
Ir mandagiai tavęs kiekvienas kratos -
Tau rankos, kaip lygiam, jie neišties.

Sau: „Gyvas dar?... jam kailio nenunéré...”

O tau: „, Eilé... o butų tų nedaug...

Mes užjaučiame, žinom... kiek ištvėrei...

Dar truputį kantrybės, dar palauk...

Šalis silpna... nesuveda balanso...

Ir išlaidų daugiau nei pajamų...”

Jie duos, kaip įprasta, saviems avansu...

Statybai – Rusijos kariams – namų!...

Neveltui valdžią taip lengvai atgavo,

Naivuolius privaišinę pažadais.

Jie viešpataus dar vėl, kaip viešpatavo

Statytiniais imperijos, vadais!...

Tokie, kaip aš, jiems vis dar – pavojingi...

Anksčiau to neslėpė; dabar neva

Pasikeitė, – greičiau sugrižti linki:

„,Skubėkite – jūs laukia Lietuva...”

Baltijai

Štai vėl tu prieš mane, gimtoji Baltija!

Vis ta pati, kaip visada, esi.

Tave juk neteisingai kai kas kaltina,

Kad tu per daug audringa ir vėsi...

Galbūt tikrai esi šiek tiek šaltesnė tu

Tarp žinomų man jūrų – nesvarbu,

Kaip tavo nuotaika besusidėstytu -
Tavim galiu gėrėtis be ribų!...

Dar iš toli nerimstantį bangavimą
Aš, pas tave skubėdamas, girdžiu;
Ir nors tavęs suprast visai negalima,
Tikiuos, jog moki man tu tuo pačiu.

Tai nesakau, netvirtinu, neįtariu,
Kad į kitas nors kuo tu panaši;
Tu tai žinai ir vėl kruopelę gintaro
Kaip ženklą palankumo atneši.

Parodyk vėl tą savo ramų žvilgesį,
Sužibus auksu saulės spinduliuos;
Priglausk mane, klajūną nusivylusį
Tegu gerumas tavo sugalios.

Ir štai staiga bangavimą sulėtini:
Jau glaudžiasi lengviau banga sunki.
Ir aš matau, kaip tu, lyg sužadėtinė
Mane kiekvieną kartą sutinki.

Žinau, per maža skyriau laiko, dėmesio;
Tave lankiau net ne per tuos vartus...
Kad tau aukoju tik nepilną mėnesį,
Ir tai tik kartą... per kelis metus! -

Nesiseka siekimams ir sumanymams,
Nedaug randu aš laiko tau ir sau.
Diktuoja savo įstatus gyvenimas:
Norom ar nenorom aš jų klausau.

Čia užmiršiu įkyrų triukšmą, bildesį, -
Širdis ramybę bent trumpam suras,
Kai tu mane supsi, žavėsi... gydysi
Įgytas metais ydas ir žaizdas...

O lūpas atsisveikinant suvilgysi
Sūriu gelmių gaivinančia srove, -
Vėl manyje pasėsi viltį, ilgesį...
Ir vėl šauksi skubėti pas tave!

Tad netikėk, brangi, kad aš lyg išpera,
Lyg išsigimėlis ne ten brendu...
Ir kad atgal skubu į „savo“ Sibira,
Kad su tavim man skirtis neskaudu!...

Ir nesigėdinu čia vyro ašarų -
Nuo jų šviesa akyse neužtams;
Nesigailiu gyvenimo pavasario,
Jei dar sulauksiu geidžiamo rudens...

Laikai juk keičiasi ir skuba įvykiai!...
Gal dar sulauksiu valandų šviesių!...
Ir užtvaras, kurių lig šiol neįveikiau,
Tikiuos - dar ateityje įveiksiu!...

13 sausio

Už ką? O, Viešpatie, už ką?

Vėl kraujas, ašaros!...

I r kiek dar siaus nuožmi ranka?

Ir kas kitus nuo jos apsaugos?

Už ką tokia dalia karti?

Ko nori robotai ginkluoti?

Nejau - mes laisvės neverti

Ir teks gyvybes atiduoti?

Dar kiek - Tave vikšrais terlios,

Beginklius, nuomonės nepaisę?

Kada tiesa įsigalios?!

Teisybė, teisėtumas, teisė?!

Kuo nusikalto Lietuva?

Lig kol ją engs, čiaužys ir glamžys?!

Jau Afrika visa - laisva!

Jau baigias dvidešimtas amžius!

Ne! Nepakeis Maskva giesmės -

Vėl dvelkia jos ledinis šaltis:

Prispaus, pareikalaus, įspės,

Apšmeiš... o dar po to apkaltins!

Oneta LUNSKAJA

Emilijai Pliaterytei - Abiejų tautų Žanai D`Ark

Ar pasirinkčiau tavo iškilmingą būti -
Varguolius žygiui vesti ir netikėtai žūti,
Kai nematai vilties ir pergalės veiksmingos,
Ir tokios kovos, kaip kovos labdaringos -
Tik menkas vieno žygio epizodas,
Skaudus kovingos sielos epilogas?
Ar tu kalta?
Fortūnos ratas sukos
Ir kilo pilkas rūkas, uždengęs
Pergalės viršūnę neižvelgiama,
Skurdžiom draugų ambicijom
Ilgam uždengiama,
Ir šaltas vėjo šuoras krūtinę tavo glostė,
O lengvas Laisvės vėjas kelius žiemos užpustė.
Nėra ten saulės, tiktai mėnulis švyti,
Ir kaukia caro šunys medžiot būrių išvyti.
Ar pasirinkčiau tavo kilnią žūtį,
Su laisvės vėjais nors trumpam pabūti?
Atsakymas tylus,
Matyt, krūtinėj vėjas nestiprus.
Jis pasirinktų ramia namo kertę
Visiems ir „taip“, ir „ne“ gerai pasverti,
Kad išmatuočiau tavo kilnią žūtį:
„Ar taip jinai kilni, o gal visai bevertė?“

Gatvės, kuriomis nepraeisiu

Gatvės, kuriomis nepraeisiu.
Jos toli, - ne mano kojom.
Upės, kuriomis nepraplauksiu.
Jos taip arti, plaukti nevilioja.
Sapnai, jiems reikšmės suteiksiu, -
Pačias gražiausias žemėje.
Tokios reikšmės tūkstančiui metų galioja.
Brangiu gyvenimo keliu praeisiu
Lengvai be išskirtinių teisių,
Ten laikas nesustoja.
Jis teka pro pirštus,
Pro giedrą žvilgsnį teka,
Ir pasakos džiaugsmus
Pavargusioms širdims
Užmigs po dienos vargų vis šneka,
Tyliai šneka.
Gatvės, kuriomis nepraeisiu,
Liks be mano sunkaus plazdėjimo.
Lengvai sapnų takais praplauksiu
Be išskirtinių teisių
Gatvės praeivių lėkštam kalbėjimui.

Manosios meilės receptas

Norėčiau meilę jums pateikti,
Bet ne taip, kaip meilė Jums pateikiama.
Ji būtų kaip dangaus auksinė deivė,
Visiems iškart lengvai prieinama.

Visus vienodai mylinti.
Dangaus žvaigždėm kelius nuklojanti.
Ji niekad Jūsų nepaliktų.
Ji niekad Jūsų nepasirinktų.
Ji būtų visada. Ji būtų amžina.
Ji nenuieitų, neprieitų, nepažiūrėtų į akis,
Nevertintų, neteistų, neprašytų pasiaukojimo.
Jūs patys būtumėt joje ir patys meilę skleistumėt.
Ir gal tada Jūs sužinotumėte apie mano meilę?
Kokia jinai saldi? - Ji nenuryjama.
Kokia jinai karti? - Ji neišpjaunama.
Nes ji bevardė, - be adreso, - be veido.
Jinai manoje širdyje, kuri netuksi,
Nebarbena į kūno pakraščius.
    Ji nesilieja pro akis.
Nenuteka per delnus.
Neslysta kojomis,
Nepaliečia paviršiaus.
Ji nieko nežada ir nieko neapgauna.
Jinai yra tokia, kokia yra nuo amžių.
Nekintanti, tad niekada nemirštanti.
Ji amžinai gyva.
Ar žemėje yra žmogus,
Kas tokiai mano meilei sutrukdytų
Ir ją įvardintų?

Skaudus tėvynainių tuštėjimo metas

Galvojate ir jūs, -
Mana širdis medinė.

Nereikia meilės man, -
Už nugaros Tėvynė.
Mylėti viena ją turiu
Ta meile begaline.
Bet aš esu žmogus, -
Po meilės žmogui
Tėvynei meilė seka.
Kas man Tėvynė be žmonių?
Ar ji tada Tėvynė?!
Tada Jinai dykynė.

Naujajam lietuviui

Jei auksas tampa tavo patikėtiniu,
Jis užveria duris, užšaldo karšta širdį.
Susižavi jo dirbtiniu švytėjimu
Ir Dievo ilgesį savy giliai nutildai.
Atsiveria tau tuščios aukso erdvės,
Savo apkarstai laimės atradimais.
Gyvenimas vėl atrastas žaidimas
Prikausto jis tave lyg užtvenktas bėgimas.
Žingsniuoji oriai, bet savęs nešildai.
Sušalęs auksas kraujo neužvirina.
Toks trumpas ir graudus likimas:
Tampi labai labai gražia vitrina.
Su iškaba puikia:
„Esu vien žemiškas troškimas.
Mylėkite mane ir gerbkite!“

Nenurytas apkarto

Saldus žodis „Laisvė“ nenurytas apkarto ir

Užnuodijo kūną,

Žmogaus kūną.

Pasakysite: „Taip nebūna“.

Būna, visada tai būna,

Jei žodis „Laisvė“ neišnešiotas,

Neišmaitintas ilgais vilties kilometrais.

Saldus žodis „Laisvė“ nuskendo širdies troškimų liūne.

Pasakysite: „Taip nebūna“.

Būna, visada taip būna,

Jei žodis „Laisvė“ nepasvertas ant pačių tiksliausių Visatos taisyklių.

Saldus žodis „Laisvė“

Apvijo kaklą ir žmogų pasmaugė.

Pasakysite: „Taip nebūna?“.

Visada taip būna,

Jei žodis „Laisvė“ netikėtai išsprūdo iš amžinojo vergo lūpų,

Nesapnavusių laisvės saldumo.

Danutė MAKUŠKIENĖ

Gimtasis kraštas

Koks gražus tu, mano krašte,

Su platybėmis laukų, miškų.

Auksinėse varpose skęsta rugiagėlė,

Nuostabus papuošalas lietuvaitės gelsvų kasų.

Už kalnų ten toliai mėlynuoja
Lyg melsvųjų jūrų atšvaistai.
Piliakalniai lygumose stovi -
Nepamirštami didvyrių vardai!

Nemunas didingai lygumomis teka,
Neša vandenį į Baltijos dausas.
Tai esi tu, mano gimtasis krašte!
Tai esi tu, mažytė mūsų Lietuva!

Lopšinė anūkui Gabrieliui

Vėjas stūgauja už lango,
Lietus barbena į stogą.
Mano mažas anūkelis
Ilgai neužmiega.

Mik, mažuti mano,
Nieko nebijoki,
Angelas sargas
Ims tave globoti.

Glostys tavo plaukus,
Pakvies gražų sapnelį.
O rytoj už lango
Švies skaisti saulelė.

Malda

Dėkoju, Viešpatie, už saulę,
Už linksma juoką mus vaikų.
Už tai, kad vakarais lakštingala
Miške dar suokia.
Už tai, kad aš tikiu...

Dėkoju Tau Švenčiausioji Marija,
Už globą ir žvaigždėtą skliautą
Tėviškės dangaus.
Aušros vartų Gailestingoji motina,
Užtark ir neapleisk žmogaus.

Nostalgija

Vienuma vienuma
Ateini pas mane
Neprašyta, nelaukta viešnia.
O kartu liūdesys,
Toks niūrus ir tylus,
Toks nekviestas, nelemtas svetys.
Ateini pas mane,
Pabeldi į duris.
Apglėbi, išbučiuoji akis.
Aš tavęs nemyliu.
Su tavim man ilgu,
Bet jau kitą mylėt negaliu.

Senoji Pilaitė

Žvaigždutė virš miško sužibo.

Lakštutė sučiulbo liūdnai.

Per mašinų gausmą girdėti

Jos trelių švelniausi garsai.

Per gatvę štai katinas eina,

Nušiuręs ir alkanas jis.

Benamis konteinery rausias,

Ko ieško ? - Prarastų Vilčių?

Į dvarą rodyklė štai rodo.

O dvaras - neapšviestas kelias.

Pakrypusios lūšnos šalia.

Tik senas malūnas mena savo didingą galia.

Prie tvenkinio gailiai girgžda

Šulinio svirtis.

Pilaitė, Senoji Pilaitė,

Kur tavo graži praeitis?

Rudens liūdesys

Auksiniai lapeliai dar virpa.

Ant gležno berželio šakų.

Išskrido jau paukščiai į tolius,

Pamojė mums savo sparnu.

O, paukščiai, mielieji, sugrižkit,

Kai vélei pavasaris bus.

Jūs viltį gyventi išiebkite,

Sužadinkite meilę, jausmus.

Rita MINIKAUSKAITĖ

Rugsėjis II

Tas miestas tarytum taurė

perlamutrinė rudenio rankoj,

paskutinis gurkšnis vėsiaus senovinio vyno,

po vakarykštės puotos vystantys astrai,

vėjyje barstantys žiedlapius,

virpa ant medžių lengvi popieriniai žibintai -
švinta.

Lėtai per miglą artėja barzdoti šlavėjai.

***

Lapkritis -

vienuolis, einantis laukais,

jo basos kojos

jau nepalieka pėdsakų sušalusioje žemėj,

baltoji migloji

ilgai matyti juodas siluetas:

skurdi nakvynė,

žvakė ir knyga,

lengvi sapnai palies jo jauną aukštą kakta
ir nepavargs jis tolimoj kelionėj
ir vieniša naktis nebus ilga.

Vanda PIPIRIENĖ

Amžinybės dėsniai

Aš širdyje poetų nenešioju,
Tik rankioju jų žodžius pakelėj -
Nukritusius, tačiau žinau lig šiolei,
Geriausia tai - ką randame žolėj.

Pasaulio atgimimas visad naujas,
Jis grįžta su pavasario naktim.
Gyvybės pilnas amžinybės kraujas
Ir nieko niekas niekad neatims!

Tikrovėj burtų nebesitikim - nereikia
Svajones aust, beribius kurt sapnus...
Tik būna keista, iki skausmo keista,
Jeigu žmogus užauga nežymus.

Kai genijus numiršta, naujas gimsta -
Nepamainomų nėra ir būt negali,
Tik kartais jie į kažką pavirsta,
Ir stebisi, kad kiti praeina pro šalį.

Amžinybės dėsniai tvirti ir suprantami:
Nenuėik, neišduok ir paliki save,

Imk save į rankas ir lipdyk save rankose
Tartum molį - su Dievo ugnele.

Gamtos pamokos

(Renatai)

Saulę spindinčia širdy nešiok, vaikeli,
Ir švies ji tavo akyse,
Šypsosis Tavo lūpomis,
Bus delnų šiluma.

Mėnulį - senatvei pasaugok,
Tai sidabru nušals plaukai,
Tarytum žerintys miškai -
Žiemoj, po šerkšno.

Ir debesio nevyk šalin -
Galbūt prireiks Tau ašarų lietaus,
Kada nebus prie ko priglaust
Nuogos savo sielos.

O gyventi mokykis iš vėjo :
Jis keičia kryptį kada nori ir gali būt visoks,
Jis - LAISVAS!
Ir viskas tuo pasakyta...

Kryžiai

Kodėl man teko toks lengvutis kryžius? -
Mylėt ir būt gera aš prisiekiau seniai.

Subrendau jau seniai, dabar gi pasiryžus,
Gyvendama dainuot ir juoktis amžinai.

Žmonių gyvybės - pats švenčiausias atradimas
Ir būt vieniems šalia kitų - juk yra nuostabu...
Pasidalint su artimu žmogum likimais,
Suprast kits kitą be kalbų!

Einu gyvenimo keliu duobėtu,
Bet kryžiaus nejaučiu - gal netgi neturiu?
Nešu tik tai, kas manyje sudėta,
Suklupus - atsikelti jau galiu.

Ir kryžius nešt kitiems galiu padėti,
Dalintis duona, vandeniu, namais.
Gyvenimo kely, vingiuotam ir duobėtam,
Palieka mano pėdos - gal kas iš paskos eis...

Lietaus lašai

Lietaus lašai barbena į lango stikla,
Juk Lietuva ir lyja gan dažnai.
Lietuj mes augom ir mylėjom viską -
Lietuje auga mūsų vaikai...

Ar kur pasaulyje taip švelniai lyja dar?
Ar kur yra tokia graži gamta?
Čia lietūs, čia Tėvynė,
Čia mūsų žemė, mūsų Lietuva!

Ir kas sumanė tėviškėlei vardą šita?
Skaičiau aš daug ir šaltinių daug radau...
Tvirtai žinau gyvenimo aš tikslą -
Už ją numirt galėčiau tuojau pat ir - jau!

Didžiuojuosi dažnai, kad mano gimtas kraštas
Tai tik taškelis ant gaublio, kaip lapelis rudens,
Arimų ir audimų raštuos
Mamos lopšinėj, skaidrume vandens...

Ir pusketvirto milijono mūsų - ką tai reiškia? -
Tai tik lašelis pasaulio vandenyne.
Tik trys su puse milijono... Bet žinau aš aiškiai -
Taip pasakyti gali tas, kuris lietuvių nepažino...

Lietuvos rauda

Kai lankose nuvysta gėlių žiedynai,
Kai saulė skęsta ežere plačiam -
Atrodo, jog pasaulio žemynai
Išsiskiria ir vėl susiliečia.

Gamta - visur vienoda (kai tik ją pažįsti) ir skirtinga,
Kokia ji - svetimuos kraštuos?
Pati mieliausia - tėviškėj lemtingoj
Ir močiutės audimų raštuos.

Lietuviai esam mes, todėl ir Lietuvoj gyvenam,
Čia protėvių tauri dvasia,
Mes menam juos ir remiamės nuo seno,
Tais, kurie išėję į dausas.

Tai jų jėga mus įkvėpia gyventi,
Kai taip sunku, net sielą skauda.
Nenorim niekur išvažiuot - mes turim čia pasenti
Ir išgirsti laidotuvių raudą...

Metų laikai ir plaukai

Žiema prisnigo plaukus, kas gi bus?
Galbūt pražilsiu iš tikrųjų,
Smagu bus pažiūrėt, kada suaugęs, it vaikas
Žilais plaukais prieš veidrodį draikos.

Ruduo auksu užliejo, ką daryt?
Nesu aš auksaspalvė iš prigimties,
Įdomu save tokią matyt -
Tokią - tarp gyvybės ir mirties.

Vasara sruogom nudažė, ne juokai,
Su tokia madinga šukuosena
Nors podiumu eik, sakau jums rimtai -
Geresnės kirpėjos nerekomenduočiau!

O pavasaris - ir kas iš jo?
Nekreipia jis dėmesio į mano plaukus.
... Tik atgimti žadina iš naujo
Net gyvenimo rudens sulaukus...

Povilas RATKEVIČIUS

Esu jau senas piligrimas,
Savo keliones reikia baigt,
Bet va, nenuorama likimas
Mane vis šaukia eit ir eit.

Ir vėl ieškot aš išėjau
To, ko niekad neradau.
Širdis nuliūdus man kartojo:
Užmik, užgesk sakau juk tau.

Bet štai Jeruzalę priėjom
Ir suklypau prie grabo to,
Kuris atpirkti mus norėjo.
Patsai jis liko Prometėju,
O mums iš to jokios naudos...

Liūdesys

Kodėl kodėl taip yra?
Ne kartą savęs klausiu.
Bet liūdnai skamba lyra,
Ir veidas apsiblausęs.

Kiek sykių aš ryžausi
Pavasariį dainuoti.
Tiek sykių vėl grįžau
Vargus tiktai rūkuoti.

Kodėl gi aš nemoku
Džiaugtis kartu su saule?
Kodėl yra man blankūs
Tasai džiaugsmų pasaulis?

Visai ne tą mes matom,
Ką mes matyt norėtume.
Mes džiaugsmo rūmus statome
Apgaut save norėdami.

O man tie džiaugsmo rūmai
Visai nesiklijuoja.
Širdis suskausta ūmai
Ir vėtroj susvyruoja.

Šiandien tikėt nebegaliu
Tuomi, kuo taip tikėjau.
Rodos prie kapo stoviu
Palaidotos idėjos

***

Turime visi seni,
ir jauni, ir maži,
kiek kas gali kiek pajėgia
išmėginti savo jėgas.
Nes darbe tik laimė glūdi -
Darbas žmogaus nesupūdė.

Bet daug yra tokių žmonių,
Parazitų tinginių,
Kurie iš kitų gyvena,
Prisivalgo, kad net stena.
Nuolat geria jie degtinę,
Jiems vis pilna piniginė.
Su valdžia palaiko ryšį,
Ten kur reikia duoda kyšį,
O kam reikia pataikauja
Žemai lenkias, padlaižiauja,
Kaip kas groja, taip jie šoka.
Prisitaikyt visur moka.
Kam blogai, jiems vis gerai -
Purvu dvokia jų darbai.
O gyvenimas jų juodas,
Kaip tas purvas, kaip tie suodžiai...
Visa tai jiems nesvarbu,
Nes jie turi daug draugų.
Reikia tiktai panorėti,
Tik teisybės nežiūrėti, -
Visad pelno tu turėsi,
Nors ir dirbti tu tingėsi,
Būsi sotus, atsigėręs,
Kaip tas paršas atsišėręs.

Elena SAKALAUŠKAITĖ

Ir kasdien mes po truputį virstam šiukšlėmis.
Ir kaskart mes slenkam mirties vis artyn.
Kaip aukštyn kasnakt pateka mėnulis,
Taip žodžiai ištarti jau tampa praeitimi.

Ir kasmet mes mažučiais žingsneliais - į prapultį.
Ir kasryt vėl keliamės ir smengam senyn.
Kaip tas vėjas, praūžęs, nulaužia šaka,
Mes vis grimztam ir virstam mirtin.

***

Rytojaus dieną, kai nebuvo nei saulės, nei galimybės žinoti, -
Tu dar čia ar ne,
Manęs nepradžiugino.
Rytojaus diena, kada pusvelčiui galima buvo įsigyti
Vakar dienos daiktų,
Mane sugraudino.
Rytojaus diena, kurioje nebeliko vietos pavasariniam
Paukščio čiulbesiui,
Mane nuvyklė.
Todėl norėčiau gyventi šiandieną!

***

Buvo toks vargšas paršelis:
Tvirtely stovėjo sau kampelį susiradęs,
Nuliūdęs,
Pratrydęs.
Nežaidė su savo penkiaais broliais
Ir trimis seserimis,
O tik mėgo žiūrėti pro langą
Į praskrendančius debesis,
Rausvus ir melsvus,
Žalsvus ir geltonus...

O kai šeimininkė atnešė jovalo pietums,
Visi suklušo, kojėlėmis tuksėdami
Atskubėjo prie lovio,
Besistumdydami,
Kas pirmesnis.
Vargšiukas pratorydęs paršelis
Greit nepaeidamas,
Stumdytis nemokėdamas,
Taip prie lovelio ir neprisiyręs,
Tik žiūrėjo
Ir dūsavo..

Kai visi nenuėjo tolyn pasisotinę,
Lovelis
jau tuščias riogsojo,,
Paršelis pagalvojo:
Toks liūdnas
Kaip ir aš.

Vanda SAKALAUSKIENĖ

Daina

Kilk į padangę, svajone mana!
Tu pavargusią širdį sušildyk!
Viską apjuosk nuotaikinga daina
Ir svaiginančio džiaugsmo pripildyk!

Saulėj nugelsvinti toliai laukų
Ir pušynų tamsi žaluma,
Mirganti, plazdanti rūbu žaliu,
Ar ne tu, o svajone mana?

O virš pušų žydram danguj švyti giedra diena.

Negali visko išsakyti širdis mana.

Žvelk, jau pavargusi gęsta diena,

Ir visi jau sapnai iškalbėti.

Žodžiai tarytum tik apdaras to,

Kas gyveno juose pasislėpęs!

Žvelk, atmintis nebeieško daugiau

To sudužusio laivo skeveldrų,

To, kuris troško šviesiųjų krantų

Vis į tamsą judėdamas baugia.

Pasaulis šoka tamsoje.

Skrieja žvaigždynų amžina šviesa,

Liejas...

Krintanti žvaigždė

Išeik išei, kol dar spindi.

Nukrisk nukrisk, kol dar švieti.

Žiūrėk žiūrėk, koks nuostabus

Į žemę kris žvaigždžių lietus.

Priedainis:

Krintanti žvaigždė-laimės ji šauklė.

Krintanti žvaigždė-brūkšnys ryškus.

Krintančia žvaigžde mirksni būki tu,

Tik nepavėluok, suspėk laiku.

Kiek daug žvaigždžių užgęsta taip,
Ir niekas jų danguj nepastebės.
O kas ieškos, kas pasiges
Plačiam dangui vienintelės žvaigždės?

Priedainis:

Krintanti žvaigždė-laimės ji šauklė.
Krintanti žvaigždė-brūkšnys ryškus.
Krintančia žvaigžde mirksni būki tu,
Tik nepavėluok, suspėk laiku.

Antanas SVIDERSKAS

Gimtinei

Zarasai, - ežerai mėlynieji,
Visuomet jūs širdy ir sapnuos.
Ir upelė, srauni šaltupelė,
Vis čiurlena ausyse mano.

Protėviai sėliais seniau čia vadinos,
Minimi jie kovojo ir dainoj.
Dabar tik kerotos alyvos
Juos mena kapelių tyloj.

Kiek motulių raudų nuaidėjo
Šileliais, šilais?
Kiek brolių negrižo išėję,
Brukavotais Šaltupės keliais?

Kiek sužeistų jų dejavo

Tėviškės šiluos?

Kiek jųjų kaulų bolavo

Įvairiuose kraštuos?

Menu, kaip rūtelės žaliavo

Namuos po langais,

Kaip gražiai sesutės dainavo

Gegužės tyliais vakarais.

Menu aš tėvą artoją,

Užariant vargus savus.

Kiek arė, kiek stengėsi, -

Neužarto paliko ir mums.

Skambėkite dainos auksinės,

Per amžius plačiai.

Rymokit smutkeliai garbingi

Kryžkelėse išdidžiai.

Jaunystei žūstant

Padūmavęs toliais

Prie Uralo kalnų

Neskamba čia juokas,

Negirdėt dainų.

Kiek čia priguldyta

Mūsų brolių,

Nuo Dubysos,

Ir net nuo Zarasų.

Tik takai žvėrelių
Gūdžio tundros plotuos,
Ir pašėlus pūga
Sukasi ratu.

Kad širdis dejuoja,
Niekam čia nemotais.
Ir jaunystė žūsta
Su tavimi kartu.

Tėviškėlėj mano
Yra kas kvatoja,
Visgi daugumoje
Ašarų klanai.

Nors vilties ir maža,
Tu tikies sugrižti,
Ir išvysti
Tik šviesius vaizdus.

Mirusiai motinai

Tylomis iš namų išėjai,
Neišarus ne vieno žodelio.
Tu našlaičiu mane palikai,
Ir širdis ligi šiolei negali
Nei nurimti, nei pamiršti tavęs!
Nežinau, kur mamytę berasiu?!
Pasaka, o gal sapnai nuves ten mane?
Nuraminsiu bent dvasią.

Aš prie kapo palauksiu tavęs.
O nejaugi niekuomet neišvysiu?!
Kas mane kaip vaikystė nuves
Stebuklingon sapnų karalystėn?!

Nuravėsiu nuo tako žoles,
Pilkas veda prie tavojo kapo,
O ant jo gėlės skaisčiausios žydės,
Giesmę tau pagiedos žali lapai.

Tu man laimė ir vargas buvai,
O dvasią šildė nenuilstančios rankos,
Žiūriu pro langą nūnai.
Gal regėsiu mamytę vėl brangią?!

Pavasaris

Žalioja saulėje miškai,
Švelnus vėjelis debesėlius gena,
O aš lekiu žibuoklių skint
Ir dovanoti mamai.

Tu neliūdėk, brangi mamute,
Kad neskuba pavasaris,
Ir vėl žydės jurginai po langais,
O saulė vėl džiovins tau ašaras.

Aš linkiu tau, mamyte,
Kad būtų daug pavasarių,
Ir atsigautum po žiemos,
Ir vėl sulauktum vasaros.

Jonas ŠARLAUSKAS

Trys bronzinės taurės

Vakarėjo ir jautėsi kaip į mišką palengva atsėlina prieblanda. Dar tebešvietė besileidžianti raudona saulė, nors kitoje miško pusėje, virš medžių viršūnių, jau patekėjo mėnulio pilnatis. Plačioje miško laukymėje glaudėsi vieniša sodyba, kurios centre stovėjo apsamanojusi medinė trobelė su trim nedideliais langais. Trobelės viduryje stovėjo nuo laiko patamsėjęs senas kaimiškas stalas. Jauna mergina, palaidais gelsvais plaukais ir žvilgančia žalsva suknele, sėdėjo prie stalo. Jos gražų veidą nutvieskė palaima, lūpos sustingo pravertos iš nuostabos, o išsiplėtusių akių vyzdžiuose juodavo begalinė gelmė... Mergina pasilenkusi trumpam prigludo kairiaja krūtinės puse prie stalo ir suknelės petnešėlė nuslinko atidengdama nuoga petį. Jos širdis smarkiai plakė, o kakta išpylė smulkūs prakaito lašeliai.

Stalo vidury, sustatytos trikampių, stovėjo trys bronzinės taurės. Jos buvo sklidinos iki viršaus raibuliuojančio gaivus šaltinio vandens. Senas išsklėjęs stalas nuo merginos širdies plakimo vos krustelėdavo ir tuo pačiu momentu iš visų trijų taurių pašokdavo trys mažos auksinės žuvelės. Kiekviena iš jų plekštelėdavo krisdama su purslais į kaimyninę taurę ir taip jos keliavo saulės judėjimo kryptimi, sukurdamos nepaprastai dinamišką stebuklingą reginį. Ir retskykais merginai rodėsi, kad auksinės žuvytės pakibdavo nejudėdamos ore virš taurių. Laikas sustodavo, o erdvė subyrėdavo kvadratėliais ir mažyčiais rombais, kaip netikėtai sudužusi sustingusi mozaika.

Netikėtai už lango šaižiai riktelėjo išgąsdintas kėkštas. Mergina kruptelėjo, atsitiesė nuo stalo ir stebuklinga vizija išnyko. Stalo viduryje stovėjo trys patamsėjusios bronzinės taurės, sklidinos gaivaus vandens, kurių paviršiuje žaižaravo tik keli vakaro saulės zuikučiai.

Paleisk!

Skiriama Angelei J.

Liepsnoja Sielos miškas ir Ugnies jūra plūsta iš paskos vis vydama pirmyn į Nežinią-rytojų Stirnaitę-Meilę .. , be atvangos - ... jau svyla pilkšvai žydras

jos kailiukas nuo Ugnies karštos, krūtinėj blaškos Kančios mažytis kamuoliukas nuo Nerimo, Kančios ir Netikrumo... Sapne ilgiuosi aš Artumo ..., o prabundu ir vėl girdžiu tą atbalsį Perkūno, pasiuntusio Ugninę Strėlę-Žaibą į Sielos mišką, perdžiūvusį iki parako sausumo... Vėl matau, kaip giedras sekmdienio dangus nenoriai priima į save beformius dvasios debesis melancholinio pilkumo, o Tavo lūpos dar kartą pūsteli manin kančios aitriuosius dūmus, vis artinančius dangaus pilkšvumo elektrinį potencialą prie pavojingos iškrovos ribos, o sąmonėj užsiplieskia Poliarinė pašvaitė, šaukiančiai kruvina nuo Abejonės-nakties, pranašaujančios negandas... Teiraujas balsas nerimastingas manęs be atvangos: „Nejau aš Jai nereikalingas? Nebūsiu niekada laimingas?“, jei žodžiai Jos kankina, drasko mano širdį, nejau Jinai negirdi kaip skaudžiai blaškos ta Paukštė be sparnų, mėgindama iškalt snapu krūtinėj mano skylę, kaip ji dejuoja, skundžias man: „Paleisk! Aš trokštu vėl išvysti Ją...“

„Ir ieškau šitoj girioj aš gudrios, šaunios Mergelės-valdovės jos taurios. Jinai baikšti, o gal tik nori paslaptim atrodyt, vis bėga, slepias tankumynuose gūdžiuos, viliodama mane Jai bėgti iš paskos“.

Marina ŠIMOLIŪNAS

Прошу

Я так тебя люблю, земля моя,

Принявшая мой род,

Моя ты колыбель, обитель!

И смерть мою принявшая в себя,

В каком-то будущем!..

О, время, обольститель...

Не обольщаюсь раем я...

Побаиваюсь ад... Но хочется!

Пожить ещё немного...

Писать писать... Души такой соблазн!

По времени скользнуть, как стрелка...

И хочется сказать так едко,

Что, время, ты ползёшь так мелко...

На самом деле миг едва, -

Едва капнёшь одно столетье...

И поколение одно уже тобой погребено!..

И мама славная моя, и батя...

Их друзья, соседи...

И принялось ты за меня...

И в душу мне вонзило стрелы...

Чтож, осень очень хороша!..

Но мне весны весны ещё бы...

Ещё бы лета и зимы,

Ещё бы год, ещё бы три!..

Ещё бы пол опять столетья!..

Но смоеет жизнь меня потоком,

Как лодочку в шторм океан...

Оставь любовь мою всю детям!..

И детям их детей оставь!

Пусть солнышком моя любовь

Восходит каждый день над краем,

Где где-то я погребена...

Оставь цветы и это небо,

Где звёздочкой моя душа

Их мирный сон оберегает...

И пусть в душе моей звучат

Слова моей дочурки-крохи:

„Я понимаю, мама, да, меня

Нарисовали Боги...

Но двигаться как стала я? "

Но двигаться как стала я? -

Звучат слова во всей Вселенной...

Не знаю, доченька, ..

Быть может, нас завели, как те часы,

Висят что, тикают в столовой...

В какой-то день, в какой-то час

Бог остановит смертью нас...

Оставь любовь мою всю детям!..

И детям их детей оставь!..

***

Я хочу...

Я хочу, чтоб дом мой был как лес...

Чтоб цвели цветы и пели птицы...

Чтобы потолок мой - до небес,

Чтоб в углу с мячом играла львица...

Чтоб в нём люстра облаком звенела,

Чтоб в нём было много звёзд!

Чтобы молока парного пена

Не давала проливаться морю слёз...

Я хочу, чтоб был он полон тайн!

Чтоб в нём музыка одной любви звучала!

Чтоб бурлил и горбился фонтан,

Чтобы эхо звуки излучало!...

Lida TAMULEVIČIENĖ

Dienos

Juk būna dienų, kai meilės trokšti lyg tikintis Komunijos,

Kai mintyse aukoji viską šventą.

Būties lengvumą tartum saulėlydį į širdį talpini.

Kai nori būti prijaukinta, laukime išdžiuvusi,

Sušildyta žvilgsniu, ar žodžio pilnatimi.

O būna dienų, kada pasaulis blanksta.

Atrodo, gyveni tik skolintu laiku.

Brendi per pilką miglą lūkesčių sugriuvusių,

Nepaneši vilčių, klumpi ir nori vėlei tapt vaiku.

O būna dienų, kad pagalbos kaip dūstančiam oro pritrūksta,

Kai noris ištiestą ranką išvyst ir į ją atsiremt,

Bet dengęs akis fantazijų raištis nukrinta,

Tad eini prie žoles prisiglaust, ar prie medžio paverkt.

Ir taip kasdien suki spalvotą kasdienybės ratą

Iš įpratimo, arba tiesos troškimo vedina.

Mozaikos dalimis save išskaidai, kad suprastum, -

Harmonija! Ji čia. Šalia.

Kartais

Kartais privalai sugrįžti į šešėlių šalį.

Leist vedžiojamam tik užrištom akim.

Liūdesį giedoti lyg rožančiaus dalį,

Kad į ateitį galėtum žvilgčiot su viltim.

Kartais privalai save aukoti,
Kad pakeltum kitą klupusį kely.
Rodos viską jam galėtum atiduoti,
Viską ką turi ir tą, ko negali.

Kartais privalai išeit neatsisukęs,
Nors širdis lyg akmeniui ant kelio pasiliks.
Mintys kauks lyg šuo nuo pasaito nutrūkęs,
O veide tik akys klyks.

Kartais privalai tam bėgime sustoti
Atsisėsti ant kelmelio nuošaliai.
Laukime baltam paimt ir susapnuoti,
Ką sustoję šnibžda putinai.

O jie kalba tau apie augimą.
Apie Viltį-vaisių, bręstantį delnuos.
Apie Meilę, šilumą vidinę,
Ir Gerumą, kurs pasaulį išvaduos.

***

O dienos mano,
Kaip šalpusnio lapai,
Tai šaltos jūs,
Tai šiluma skaidri.
Nelygu kurią lapo pusę pasuki.....

Tamsoje

Mintimis aš laisva, tiktai mintimis.
Gyvenu šią akimirką, vogta, lyg paskutinę,
O jausmai vaivorykštės spalvomis,
Muilo burbulais sprogsta krūtinėj.

Aš išverksiu liūdesį smuiko rauda,
Ir kas pasakys, kad liūdėjau.
Kaip negimusius kūdikius, - savo viltis,
Į eilėraščių šitą sudėjau.

Nesvarbu, kad vienatvė užklumpa staiga,
Kad pravirksta nakty mano liūdinti siela.
Ir kas pasakys, kad buvau vieniša,
Jei tamsiausiam kampe slėpiau savo gėlą.

Tau sudiržusią širdį į delnus dedu,
O mainais imu duonos riekę.
Gal tau pasakys, kad buvau netyra.
Kas mano ne man, ir nieko daugiau nebelieka.

Tik mintys klajūnės kasdiene malda,
Kaip gijos per būtį nutįsta.
Gėlės tobulumas, moters rauda,
Beprotiškas noras mylėt, gyventi šiandieną,
Nes ji nesugrižta.

Tėviškės sodyba

Sienojų girgždesy neišdainuotas ilgesys.

Kelių kartų kalbėjimas.

Su vėju slenka tartum debesis,

Ateinančių dienų regėjimas.

Taip pat pakyla saulė rytuose,

Gandrai vaikštinėja tuopų alėja,

Vaikutis miega pataluose,

Jo sapną saugoja fėja.

Čia ariamos dirvos, sėja javus.

Čia svirtis prisimena delnus.

Takelis vedas į namus.

Motinos akys už lango.

Sodyba, tuos, kuriuos gyvent kėlei,

Tu išlydėjai pro nesamus vartus.

Ir taip kiekvieną rytą saulė teka,

Ir taip kaskart užbaigus rata,

Žadina kitus.

Dalia TARAILIENĖ

Auka I (Romui Kalantai)

Dvidešimtas amžius. Pasaulio stebuklas.

Pamiršom gėles, ir, kad žemė dar sukas.

Pamiršom, kaip dienos savaitės vadinas,

Koks vardas tėvų, kur tikroji gimtinė.

Pamiršom kas esam, pamiršom kas buvom.
Pamiršom laukus ir dirvonus, pražuvom.
Staiga mes pabudom iš slegiančio miego,
Supratę dabar, kad neturim mes nieko.

Neturim kas šventa, neturim kas miela,
Neturime to, kas pradžiugintų siela.

Jei pilka aplinkui, tai patys pilki net.
Jei akina saulė pridengiam akis mes.
Nematom, negirdim, nežinome nieko.
Gyvenam narve, kaip žvėreliai, be siekio.

Bet laikas vis eina, ir vandenys bėga,
Pajuntam, kad turim dar tvirtą jėgą.
Jėga tai didžiulė: joj slypi galybė,
Kurios neturėjo nei jokia „Didybė“.

...Širdis pilna meilės ant aukuro laimės.
Auka tai didžiulė, ir be jokios baimės...

Gyvenimas Tavo dar toksai mažytis.
Drąsa nugalėjo. Reikia valdytis.
Reikia žinoti tą didį siekį,
Reikia vis eiti tolyn į priekį.

Bangos pakyla ir bangos nuslūgsta,
Putotai jūrai jėgos netrūksta.
Nors krantas uolėtas, status ir aukštas,
Bet ritas per viršų bangos sušiauštos.

Auka II (Romui Kalantai)

Aš Tau *Requiem* pagrosiu vargonais,
Kurie atšvaitu vakare krinta į upės paviršių.
Lieknos, išlakios pušys primins man piliorius.
Tyla ir ramybė apgaubs Tave. To nepamiršiu.

Tu karštą turėjai krūtinėje širdį.
Ji degė vis, veržė , ugnimi liepsnojo.
Su ja sugebėjai išiebt mums viltį.
Už Tavo skausmus ir kančias mes dėkojam!..

Nebūsi Tu vienišas duobėje kapo,
Nors, deja, mūsų ir nematysi.
Užvedęs visus ant to didžiojo tako,
Kaip žvaigždėlė danguj, širdyse mūs nušvisi...

Gyvenimo skonis

Jau daug praminta kelių į gyvenimą,
Daug suvalgyta druskos, daug naktų nemiegota.
Ir rūpesčių raukšlėm nežymiai šypsnyš išvagotas.
Žinau, kiek kainuoja juokas, koks ašarų skonis.
Pajutau erškėčių spyglius ant savo basų kojų.
Grožėjausi žydinčiom pievom ir ievom.
Braidžiau po upokšnius, klimpau į pelkynus,
Sapnuose mačiau vynuogynus...

Tiek maža gyventa,
Tiek daug jau patirta!

O kiek man dar lemta ,
Ko gyvenimo skirta?

Prisiglaudimas prie tėviškės

O tėviškėle mano, ašarom auginta,
Skaudžiausiais kirčiais ir vargeliais lepinta.
Taip buvo tau senai Dievulio skirta,
Buvai lyg našlaitėlė už raganiaus tekinama.

Nors duonos kėsnis buvo čia sprangesnis,
Keliai dulkėti, pirkios senos ir apgriuvę,
Bet čia tiktai širdis ramiai ilsėjos,
Čia, juk vaikystės vėjai uždavo padūkę.

Ar eidavau gražiausių miestų gatvėmis,
Ar žvelgdavau į kalnus sniegu padabintus,
Visur ieškodavau tavos tikros paguodos,
Ir trokšdavau, kad grįžusį vėl apkabintum.

Prabėgo daug jau metų, minant tavo kūną,
Mums einant klystkeliais ir keliantis, ir vėl pargriūvant...
Ir niekad neiškeisiu į gražiausią rūmą
Tavęs, o iškankinta, bet šviesi Lietuva.

Vladislavas UŽPOLEVIČIUS

Pinavija

Pinavija tartum vėjas
Skrieja šokio sūkury.
Kai vadovas būgną muša,
Tai šokėjai kojom pluša.
Pinavija daug keliauja,
Visą svieta užkariauja,
Pinavijai visi ploja
Ir už šoki dėkavoja.
Pinavija ne tik šoka,
Bet gerai dainuoti moka.
Kai užtraukia dainą gera,
Uždainuoja visa salė.

Šventos Kalėdos Pilaitėje

Šventos Kalėdos atėjo,
Paslaptinga naktis aplankė,
Žvaigždės danguj sužibo
Ir žmonių širdis sušildė.

Paslaptingos Kalėdų ir dienos,
Visų veidai laimingi,
Betliejui guli kūdikėlis,
O šalia žmonės meldžiasi širdingai.

Ir Pilaitėj žmonės štai atėjo
Į maldos namus visi sugužėjo,
Iš Škotijos svečiai atskubėjo,
Kad Jėzui pasimelstų,
Šventas Kalėdas paminėtų.

Todėl susėdę už stalo,
Karštai ir mes pasimelskim,
Kad žemėj visi Meilę surastų,
O dienos visos būtų,
Kaip Šventos Kalėdos.

Algirdas VASERIS

Kai tavęs netenku

Taip troškau aš galvą priglausti
Prie tavo, Tėvyne,
Krūtinės gimtos
Ir nieko daugiau nežinoti, nejauti...
Ir niekad daugiau nesiskirt niekados.

Bet grįžus, tu, žeme gimtoji,
Per greitai įliejai
Man savo jėgų.
Vėl veržias širdis neramioji,
Ir visas aš žygių troškimais degu.

Ir vėl apie kovą galvoju
Ir karda karžygio

Prie delno renku.

Laimingas jaučiuos, kai kovoju,

Ir myliu labiau, kai tavęs netenku.

Kryžkelės dulkė

Pasaulio viso turiu aš vėjus,

Saulės karštį, pūko lengvumą.

Rugių žiedadulkėm esu dulkėjus

Ir prakaito lašo pajutus sūrumą.

Viską viską parduosiu! Ar pirksi?

Sąžinė mano gera - be veidmainystės rūbo.

Debesiu pilku pabodo man irtis,

Skęsti griovy purvinam. Berūpi,

Kas vienatvėje nuo lietaus saugos,

Jei nieko neliko - draugai vos keli.

Dangau, tu nepasiekiamai aukštas,

Žemele, tu šiurpiai arti.

Laisvė saldi, putota...

Nereikia šliaužiančio luoto -

Stačius man koptus

Duokit:

Ne murksot atėjau

Ir ne lėbaut.

Esu nekantrus

Lyg vanduo banguotas,
Kai putoja nuo kopų
Atgal į jūros glėbį.

Neklausk - man nerūpi,

Kieno garbei smilksta
Salonų žvakės,
Kam niekšybės apkarto,
Prie ko ten didžiulės eilės -
Prieš nieką savyje
Ir pasauly neklūpau...
O jeigu nors kartą
Buvau apakęs -
Buvau iš meilės.

Melzganas drauge

Žibuokle, tu - skausmas miškų,
Per klaidžiąsias pūgas išklampos.
Dvejojai, šalai ir nušvitai laiku,
Vėjo įpūsta viltie nuostabioji.

Mudviem taip gera, o melzganas drauge...
Esam daugiau nei sulos apsvaiginti.
Žydėjimo savo taip kantriai laukėm -
Pilnatvė mūsų kalnų upokšniais tvinsta.

Netikėki, jog būsim kada už pavasario vartų -
Ką žirginiais apgirtęs lazdynas sakė.

Kantrybe didžia amžinybei viens kitą išvargom

Tu, mano Tėvyne, pūkeliais pašiurpus, miela žaižarake.

PANAUDOTA LITERATŪRA

BUKELIENĖ, Elena. Ką saugo istorija? Literatūra ir menas, 2004, spalio 1.

JANULAITIS, Augustinas. Emilija Pliateraitė : lenkmečio karžygė, (1806-1831). Vilnius : Matrica, 1991. 15 p.

LIEGUTĖ, Emilija. Emilija Pliaterytė : dokumentinė apysaka. Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2003. 221, [2] p.

LIEGUTĖ, Emilija. Nežinau, kodėl įkūriau Emilijos Pliaterytės draugiją.. Bernardinai. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 kovo m. kovo 25 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.bernardinai.lt/index.php?-923653236>>.

SKLUODIS, Vytautas. Vilniaus universiteto filomatai ir filaretai, jų likimai. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2003. 146 p.

PASTARNOKAS, Julius. Žvaigždės ir erškėčiai : esė. Vilnius : Trys žvaigždutės, 2005, 270, [2] p.

SLOVACKIS, Julius. Lietuvos legiono himnas / Iš lenkų k. vertė Vladas Gurnevičius-Ramaškonis. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 m. balandžio 15 d.]. Prieiga per internetą: < <http://ausis.gf.vu.lt/mg/nr/99/78/78giesme.htm> >.